

ZE HEEFT HET ZELF GEZOCHT:
DE GRIJZE ZONE VAN SEKSUEEL
GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG
VANUIT GENDERROLPERSPECTIEF

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door (01400193) Suffys Marjan

Academiejaar 2020-2021

Promotor :
prof. dr. Vandeviver Christophe

Commissaris :
Verspecht Fee

Voorwoord

De coronapandemie betekende voor veel mensen niet veel goeds, en ook het schrijven van een masterproef in deze tijden was geen sinecure. Het is een zwaar jaar geweest, voor mij en iedereen rondom me. Ineens werden alle inspirerende, fysieke ontmoetingen vervangen door schermen en eindeloos blauw licht, en werden juwelen vervangen door een versleten trainingsbroek. Neem daarbij nog eens een hoop zware vakken met groepswerken, en een eigen onderzoek dat ik in mijn eentje wel dacht te klaren. Niets bleek minder waar. Maar hoewel bloed, zweet en tranen in dit masterjaar rijkelijk vloeiden, ben ik er uiteindelijk toch in geslaagd enkele interessante bevindingen op papier te zetten, al was het dan in tweede zittijd. Heel wat heen en weer gemail, gezocht en Google Scholarhits later, op 16 augustus 2021, wordt dit onderzoek dan uiteindelijk in de vorm van een masterproef ingediend. De kogel is door de kerk, de laatste stap richting afstuderen ingezet. Dit hele proces was natuurlijk niet mogelijk geweest zonder de hulp van enkele belangrijke personen. In eerste instantie wil ik uiteraard prof. dr. Christophe Vandeviver bedanken om mijn onderzoek te steunen en aan te moedigen. Verder gaat mijn dank uit naar doctoraatsonderzoekster Joke Depraetere, die mij telkens uitgebreide feedback gaf op mijn literatuurstudie en mij ondersteunde met interessante invallen en bruikbare tips. Ook praktijkassistente Fee Verspecht wil ik bedanken om mijn vorderingen op te volgen. Bijzondere dank gaat uit naar Cedric Rosseel, die mij net op het juiste moment - toen het moment van data-analyse mij met de handen in het haar deed wrijven - zijn hulp aanbood. Deze krak in SPSS heeft mij doorheen het loodzware proces van data-analyse geholpen en samen met mij de resultaten geanalyseerd en geïnterpreteerd, waar ik hem uitzonderlijk dankbaar voor hem. Zonder hem was dit werkstuk niet geworden wat het nu is, en had het nooit de interessante resultaten opgeleverd die in deze masterproef zijn uitgeschreven. Tenslotte wil ik nog mijn dankbaarheid betuigen aan mijn ouders. Niet omdat zij direct betrokken waren bij dit hele proces, maar mij hebben gefinancierd en gesteund om deze opleiding tot een goed einde te brengen, zodat ook ik het leven nu over een andere boeg kan gaan gooien.

Abstract

Gender role stereotypes play an important role in the perception of consent, the core element in the criminalisation of sexual behaviour. However, the concept of consent is complex and sometimes very ambiguous, which puts us in the waters of a kind of grey zone where consent is not always clearly present and is subject to interpretation. Because certain aspects, such as alcohol, also increase tolerance to sexual assault, this study tries to answer whether these stereotypes are then linked to factors that increase tolerance to more ambiguous forms of sexual assault. In an online questionnaire administered to students, some socio-demographic characteristics were asked, a gender scale was administered and five vignettes were presented. In the vignettes, characteristics that may increase tolerance to sexual assault, were varied at random and the question asked how acceptable the scenario was considered to be. In this way, the study uses a factorial survey design. Several linear regression analyses were conducted on the dataset using SPSS. Results show that those who think more gender-stereotypically are more tolerant of ambiguous forms of sexual assault. Moreover, this tolerance is greater when the female victim pays attention to the man who tries to seduce her and when these ambiguous forms of sexual assault take place in the home context. These aspects make consent more difficult and possibly misinterpreted. It is therefore necessary to pay attention to raising awareness about gender issues and about the far-reaching effects that gender stereotyping can have.

Keywords: Consent, Gender role stereotypes, Sexual assault

Kernwoorden: Toestemming, Genderrolstereotypen, Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Inhoudstafel

1. Inleiding	1
2 Theoretisch kader	5
2.1. Ambigue situaties van seksueel grensoverschrijdend gedrag	5
2.1.1. <i>Toestemming</i>	5
2.1.2. <i>Factoren die ambiguïteit verhogen</i>	7
2.2. Strafrechterlijke beoordeling	9
2.3. Genderrolstereotypen, verkrachtingsmythes en hun invloed op de interpretatie van toestemming	11
2.3.1. <i>Stereotypen, seksisme en seksuele scripts</i>	11
2.3.2. <i>Verkrachtingsmythes en victim blaming</i>	12
3. Methodologie	15
3.1. Design	15
3.2. Procedure	15
3.3. Meetinstrumenten	16
3.4. Respondenten	20
4. Resultaten	23
4.1. Preliminare analyses	23
4.1.1. <i>Genderstereotypen</i>	23
4.1.2. <i>Vignetten</i>	24
4.2. Primaire analyses	24
4.2.1. <i>Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?</i>	24
4.2.2. <i>Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?</i>	25
5. Discussie	30
5.1. Algemene bevindingen	30
5.2. Onderzoeksvraag 1: <i>Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie</i>	

<i>ten aanzien van bepaalde scenario 's van ambigue vormen van SGG?</i>	32
5.3. <i>Onderzoeksvraag 2: Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario 's van ambigue vormen van SGG?</i>	33
5.4. Sterktes van de studie	35
5.5. Zwaktes van de studie	36
5.6. Aanbevelingen voor verder onderzoek en implicaties	38
6. Conclusie	41
7. Bibliografie	42

1. Inleiding

Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) komt wereldwijd vaak voor en heeft een grote impact op het welbevinden en de gezondheid van slachtoffers (Krug et al., 2002). De Wereldgezondheidsorganisatie beschrijft seksueel geweld als: elke seksuele act tegen iemands wil, gepleegd door elke persoon, los van zijn relatie met het slachtoffer, en in elke setting. Het omvat, maar wordt niet gelimiteerd tot, verkrachting, poging tot verkrachting, seksuele slavernij, maar ook ongewenste aanrakingen, dreiging van seksueel geweld en verbale seksuele intimidatie (World Health Organisation, 2015).

Belgisch onderzoek toont aan dat 0.8% van de mannen en 5.6% van de vrouwen, ouder dan 18 jaar, slachtoffer werd van seksueel geweld (Pieters et al., 2010). Een Belgische Sexpertstudie laat zien dat 6% van de vrouwen ten opzichte van 1.7% van de mannen ervaring heeft met één vorm van SGG. Bijna 8% van de vrouwen ten opzichte van 0.7% van de mannen rapporteert meerdere vormen van SGG na de leeftijd van 18 jaar (Van Houtte et al., 2013). Recent Belgisch onderzoek op basis van een nationale, representatieve populatie van 16 tot 69 jaar oud, toont echter een prevalentie van 64% van seksueel slachtofferschap tijdens de levensloop (Schapansky et al., 2021). Specifiek inzake aanranding van de eerbaarheid toont een systematische literatuurstudie, lopend van 2000 tot 2015 in de Verenigde Staten, prevalentiecijfers op studentencampussen van 6% tot 31%, afhankelijk van de studie en de betrokken universiteit (Fedina et al., 2018). Ook Conley en collega's (2017) vonden dat ongeveer 20% van studenten slachtoffer was geworden van aanranding. Dit cijfer komt overeen met de recente studie van Walsh en collega's (2020): 20% tot 25% van de vrouwelijke studenten tegenover 7% tot 8% van de mannelijke studenten ervaart seksuele aanranding gedurende de studententijd.

Ondanks deze hoge cijfers, worden dergelijke zaken vaak geseponereerd. Ten eerste toont de studie van Alderden en Ullman (2012) dat slechts een kleine 10% van de onderzochte gevallen van seksuele aanranding van vrouwen in een aanklacht resulteerde. Aansluitend leidt de meerderheid van deze aangegeven gevallen niet tot arrestatie. Onderzoek in de Verenigde Staten toont dat tot 20% van de gevallen van aanranding tot vrijspraak leidt (Morabito et al., 2019). Heel veel gevallen leiden niet tot een aanhouding en zelfs nog voor arrestatie wordt een substantieel aantal zaken geseponereerd (Spohn & Tellis, 2019). Deze hoge mate van seponering en straffeloosheid is problematisch omdat ongestrafte daders hun daden kunnen voortzetten en het slachtoffers negeert in hun ervaring en noden (Lapsey et al., 2021).

SGG kan worden bekeken vanuit juridisch oogpunt, waarbij gedragingen worden afgetoetst aan de strafwet (Bakker et al., 2009). De nadruk wordt er gelegd op meer expliciete vormen van SGG en toestemming vormt het kernelement. Het gaat er bij deze gedragingen om dat er geen toestemming wordt gegeven (Van Houtte et al., 2013). Het concept consent of toestemming is echter complex en soms erg ambigu (Walsh et al., 2019), waardoor we in het vaarwater van een soort grijze zone terechtkomen waar toestemming niet altijd duidelijk aanwezig of ambigu is en dus onderhevig is aan interpretatie. Door misinterpretaties van (non-verbale) toestemming of het onvermogen van beide partijen daarover duidelijk te communiceren, worden veel zaken niet bestraft (Ehrlich, 1998).

In voorgaande literatuur worden heel wat aspecten gelinkt aan ambigue toestemming, waardoor ook de aanvaardbaarheid van bepaalde ambigue vormen van SGG vergroot. Onder deze aspecte vallen: de plaats van het seksueel gedrag, waarbij de publieke ruimte, thuis, online en de werkplek vooral worden aangehaald, en de omstandigheden. Bij deze laatste worden dan kenmerken voorgesteld als: aanwezigheid van drank of drugs, al dan niet vrijwillig meegaan van het slachtoffer naar huis, dragen van provocerende kledij, flirtgedrag, de aan- of afwezigheid van weigering of verzet, het al dan niet hebben van meerdere seksuele partners, en alleen zijn 's nachts na het uitgaan (Eurobarometer Europese Commissie, 2016). Ook eerdere aanrandingen, het gebruik van non-verbale toestemmingsstrategieën, overmatig alcoholgebruik en depressieve symptomen zijn van toepassing (Walsh et al., 2019). Alcohol- en drugsintoxicatie komen frequent terug in de literatuur als factoren die de interpretatie van toestemming vager maken en tot hogere tolerantie leiden (Muehlenhard et al., 2016; Walsh et al., 2019). Zo werden bijvoorbeeld vrouwen die alcohol hadden genuttigd voor de aanranding meer schuld toegeschreven dan volledig nuchtere vrouwen (Grubb & Turner, 2012).

Kunnen factoren die leiden tot een hogere tolerantie ten aanzien van bepaalde ambigue vormen van SGG, worden gelinkt aan genderrolstereotypes? Genderstereotypen schrijven voor hoe mannen en vrouwen zouden moeten zijn en hoe ze zich zouden moeten gedragen in verschillende levensdomeinen (Ellemers, 2018). Heel wat stereotypen spelen mee in de perceptie van toestemming, zoals het feit dat mannen seksuele initiators zouden zijn. Ook de goedkeuring van seksuele scripts speelt een rol in de interpretatie van toestemming (Jozkowski & Peterson, 2012). Het gaat dan om de traditionele blik op vrouwelijke seksualiteit, waarin vrouwen bijvoorbeeld de seksuele noden van de man boven de hunne zouden moeten plaatsen, maar ook de mannelijke blik die veronderstelt dat vrouwen overtuigd kunnen worden om seks te willen wanneer ze dit initieel niet willen (Jozkowski et al., 2017).

Seksistische overtuigingen en genderrolstereotypes spelen ook een belangrijke rol in het begrijpen en ondersteunen van verkrachtingsmythes en *victim blaming*. Dit reflecteert opnieuw een zekere tolerantie ten aanzien van bepaalde vormen van SGG (Chapleau, 2007; Grubb & Turner, 2012; Ståhl et al., 2010). Bovendien spelen deze stereotypen mee wanneer aanrandingszaken worden veroordeeld (Cossins, 2020).

Meestal richten studies zich op meer expliciete vormen van SGG, zoals *hands-on* aanrandingen of verkrachting, en wordt de link gelegd met genderrolstereotypes, *victim blaming* en verkrachtingsmythes. Minder onderzoek is er naar de impact van deze aspecten op meer ambigue vormen van SGG (de ‘grijze zone’) en naar factoren die de tolerantie tegenover deze ambigue vormen van SGG verhogen. De huidige studie wil hier meer inzicht in verkrijgen door middel van een factorieel surveydesign. Aan de hand van korte scenario’s, waarin kenmerken worden gevarieerd, wordt nagegaan welke van die kenmerken een invloed hebben op de tolerantie tegenover deze vormen van SGG. Er wordt daarbij voornamelijk vertrokken van de kenmerken uit de Eurobarometer: alcoholnutting, het uiterlijk van het slachtoffer, haar signalen en de context (Europese Commissie, 2016). Deze studie wil dus inzicht brengen in de factoren die ambiguïteit versterken en kunnen leiden tot hogere tolerantie van ambigue vormen van SGG. Daarnaast wordt de rol van genderrolstereotypen op deze tolerantie onderzocht.

In deze studie staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario’s van ambigue vormen van SGG?
- Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario’s van ambigue vormen van SGG?

Vooraleer in te gaan op de methoden in dit onderzoek, worden een aantal concepten verduidelijkt ter omkadering van de onderzoeksvragen. Deze masterproef vangt aan met een ruimere beschrijving van ambigue vormen van SGG en het verschil met meer expliciete vormen waar klassiek onderzoek zich vaak op focust. Zo wordt een kader geboden voor het concept toestemming en de moeilijkheden in termen van interpretatie. Daarna wordt bestudeerd welke factoren de ambiguïteit van toestemming verhogen, en zorgen voor een hogere tolerantie ten aanzien van dergelijke vormen van SGG. Er wordt eveneens inkijk geboden in hoe de straftoemeting rekening houdt met ambigue vormen van toestemming en de impact die dit heeft op het hoge aantal seponeringen. Tot slot wordt de link gelegd tussen tolerantie van SGG en de

interpretatie van toestemming enerzijds, en genderrolstereotypen, *victim blaming* en verkachtingsmythes anderzijds. De masterproef gaat verder met een beschrijving van de gehanteerde methodologie en onderzoeksresultaten. Er wordt geëindigd met de discussie van de onderzoeksresultaten waarbij de blik wordt verlegd naar implicaties en aanbevelingen voor verder onderzoek. Tenslotte volgt een krachtige, bondige conclusie.

2. Theoretisch kader

2.1. Ambigue situaties van seksueel grensoverschrijdend gedrag

2.1.1. Toestemming

Juridisch gezien staat het concept toestemming centraal. Seksueel grensoverschrijdende gedragingen moeten binnen het strafrecht steeds onder een vooraf vastgelegde categorie vallen om te kunnen bestraffen volgens het legaliteitsprincipe (*nullum crimen sine lege*). Wat niet in het strafwetboek staat is geen misdrijf en kan dus ook niet worden bestraft: *nulla poena sine lege*¹. Omdat in deze studie wordt gefocust op meer vage vormen van SGG, waarbij de notie van toestemming minder duidelijk is of erg onderhevig aan interpretatie, worden meer expliciete seksuele misdrijven zoals verkrachting buiten beschouwing gelaten. Er wordt vertrokken vanuit de aanranding van de eerbaarheid, wat een ruimere invulling toelaat. Het omvat dan ook alle seksuele gedragingen zonder toestemming en zonder penetratie, en zonder dat fysiek contact daarbij noodzakelijk is. De Belgische strafwet definieert dit als volgt²:

Met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar wordt gestraft de aanranding van de eerbaarheid gepleegd op personen of met behulp van personen van het mannelijke of vrouwelijke geslacht, met geweld, dwang, bedreiging, verrassing of list, of die mogelijk werd gemaakt door een onvolwaardigheid of een lichamelijk of geestelijk gebrek van het slachtoffer.

De in het strafwetboek geëxpliciteerde seksuele misdrijven vertrekken dus hoofdzakelijk van het criterium van toestemming. Dit concept is complex en moeilijk te onderzoeken, omdat het vaak onderhevig is aan interpretatie (Walsh et al., 2019). Volgens Willis en Jozkowski (2019) kan de definitie van toestemming beschreven worden als iemands vrijwillige, nuchtere en bewuste bereidheid om een bepaald seksueel gedrag aan te gaan met een bepaalde persoon in een bepaalde context. Toestemming moet dan voor elke handeling tellen. Met andere woorden: toestemming voor een bepaald gedrag geldt niet voor een andere of latere gedraging. Nochtans wordt dit in een seksuele interactie vaak verondersteld, wat wordt aangeduid met de *Sexual Precedent Theory* (Shotland & Goodstein, 1992). Het komt erop neer dat, wanneer eenmaal toestemming werd gegeven, er nog maar weinig oog is voor verdere communicatieve signalen. Meer nog: wanneer toestemming werd gegeven voor een bepaalde

¹ Art. 2, eerste lid Sw.; art. 14 Gw

² Art. 373, eerste lid Sw.

gedraging, staat men minder tolerant ten aanzien van afwijzing van een verdere stap in de seksuele interactie (Shotland & Goodstein, 1992; Willis & Jozkowski, 2019).

De invulling van toestemming blijkt altijd een contextueel gegeven. Het hangt af van de persoon en van de seksuele historiek met de partner, hoewel de relatie niet altijd eenduidig is (Willis & Jozkowski, 2019). De studie van Humphreys (2007) vertelt ons gelijkaardige zaken. Bij de beoordeling van toestemming in vignetten bij studenten, speelden zowel persoonskenmerken als contextuele zaken een belangrijke rol. In de vignetten werd de relatiehistoriek gemanipuleerd. Hoe intiemer die seksuele historiek werd beschreven, hoe aanvaardbaarder de situatie en hoe duidelijker de toestemming volgens respondenten was. Nochtans werd toestemming in alle vignetten voorgesteld als ambigu (Humphreys, 2007). Deze bevindingen zijn een mooie illustratie van de bovengenoemde *Sexual Precedent Theory*, waarbij toestemming wordt geïnterpreteerd volgens toestemming voor eerdere gedragingen.

Dit vertelt ons echter weinig over toestemming tijdens niet-relationale seksuele betrekkingen. Verder werd gevonden dat, los van deze seksuele relatiehistoriek, mannelijke studenten sneller toestemming meenden te herkennen in de vignetten en zij deze als helderder bestempelden (Humphreys, 2007). Zij vonden dezelfde ambigue toestemmingssituaties over het algemeen meer aanvaardbaar dan de vrouwelijke respondenten. Vrouwen nemen aanranding volgens de studie veel serieuzer dan mannen en interpreteren expliciete seksuele toestemming als meer noodzakelijk in seksuele interacties. Vrouwen zijn veel voorzichtiger in hun interpretatie van toestemming en aanvaardbaarheid van seksueel gedrag. Ten tweede kan dit volgens de auteur deels worden verklaard vanuit de traditionele seksuele scripts waarmee mannen en vrouwen worden gesocialiseerd. Waar het mannelijke script initiatie in de seksuele interactie voorschrijft, worden vrouwen aangeleerd limieten te stellen aan hun seksuele gedrag, waardoor toestemming geven voor hen een belangrijk aspect is van de seksuele interactie (Humphreys, 2007). Zowel persoonsgebonden als situationele aspecten spelen dus mee in de beoordeling en conceptualisatie van toestemming.

Toestemming moet voor elke afzonderlijke gedraging worden gegeven en is een noodzakelijke voorwaarde, maar deze hoeft niet expliciet verbaal van aard te zijn. Toestemming moet evengoed afgeleid kunnen worden uit non-verbale communicatie en gedrag (Stevens, 2002). Omdat toestemming daarnaast het belangrijkste criterium is om SGG wettelijk vast te stellen, rijst de vraag hoe meer impliciete vormen van toestemming te rijmen vallen met de

expliciete beschrijvingen in het Strafwetboek. Non-verbale signalen zijn immers vatbaar voor misinterpretatie (Abbey & Melby, 1986).

2.1.2 Factoren die ambiguïteit verhogen

De grijze zone waarvan sprake kan worden omschreven als seksuele gedragingen waar toestemming niet altijd duidelijk aanwezig of ambigu is en dus onderhevig is aan interpretatie. Deze seksuele gedragingen worden in deze studie gevat onder de brede noemer van aanranding en zijn dus grensoverschrijdend en strafbaar. Omwille van hun meer impliciete karakter zijn ze vaak moeilijker te bewijzen. Vaak blijven dergelijke zaken ongestraft, omdat er minder aangifte wordt gedaan en vaak wordt geseponeerd in geval van aangifte (Alderden & Ullman, 2012; Morabito et al., 2019; Spohn & Tellis, 2019).

De Eurobarometer die in 2016 werd afgenomen in opdracht van de Europese Commissie inzake gendergerelateerd geweld, laat enkele ontvullende resultaten zien met betrekking tot toestemming bij seksueel gedrag. Zo zou 40% van de Belgen tolerant zijn tegenover seks zonder toestemming in bepaalde situaties. De studie bracht aansluitend in kaart welke factoren deze ‘bepaalde situaties’ vertegenwoordigen en de duidelijkheid van toestemming beïnvloeden. Deze factoren gaan enerzijds over de plaats van het seksueel gedrag, waarbij de publieke ruimte, thuis, online en de werkplek vooral worden aangehaald, en de omstandigheden. Bij deze laatste worden dan kenmerken voorgesteld als de aanwezigheid van drank of drugs, al dan niet vrijwillig meegaan van het slachtoffer naar huis, dragen van provocerende kledij, flirtgedrag, de aan- of afwezigheid van weigering of verzet, het al dan niet hebben van meerdere seksuele partners, alleen zijn ‘s nachts na het uitgaan etc. Zo vindt 18% van de Belgen seks zonder toestemming aanvaardbaar onder invloed van drank of drugs, 14% wanneer toestemming verbaal of gedragsmatig niet duidelijk is, en 15% wanneer het slachtoffer uitdagend is gekleed (Europese Commissie, 2016).

Alcohol

Alcohol- en drugsintoxicatie worden frequent in de literatuur teruggevonden als factoren die samenhangen met ambigue vormen van toestemming en misinterpretaties, zoals ook in de studie van Muehlenhard en collega’s (2016). Deze studie focuste op aspecten van het studentenleven die het risico op aanranding verhogen en bijdragen tot de complexiteit van seksuele toestemming, door een review van studies bij Amerikaanse en Canadese studenten.

Ook hier werd aangetoond dat alcoholgebruik, zowel langs de kant van de dader als het slachtoffer, het begrip van toestemming bemoeilijkt. Daar worden verschillende verklaringen voor geboden. Wanneer men alcohol drinkt, wordt men als meer seksueel geïnteresseerd en beschikbaar gezien dan wanneer men nuchter blijft. Dit geldt bovendien meer voor geïntoxiceerde vrouwelijke slachtoffers, omdat zij als minder weerbaar worden gezien. Daarnaast zien geïntoxiceerde mannen sneller seksuele intentie bij de vrouw dan wanneer zij niet hebben gedronken. Ook zouden vrouwen de aandacht voor signalen van seksuele risico's voor een stuk verliezen wanneer zij hebben gedronken (Muehlenhard et al., 2016). Dit is overigens ook de conclusie in de studie van Davis en collega's (2009) waarin het effect van alcohol op vrouwen hun risicoperceptie van aanranding wordt bestudeerd. Bovendien werden hogere niveaus van schuld toegeschreven aan vrouwen die alcohol hadden genuttigd voor de aanranding dan volledig nuchtere vrouwen (Grubb & Turner, 2012).

Context en verwachtingen

De studie van Muehlenhard en collega's (2016) bracht eveneens factoren naar voren die bijdragen aan ambigue toestemming: gelimiteerde kennis over seks bij studenten, hun gendergebaseerde seksuele verwachtingen en de feestcultuur in geseksualiseerde omgevingen. Daar spelen sociale verwachtingen voor vrouwen om sexy te zijn en zich over te leveren aan mannen. Daarenboven geeft de studie aan dat toestemming ook wordt beïnvloed door ambivalentie, wat betekent dat individuen conflicterende voorkeuren en wensen kunnen hebben. Ergens wil men zich bijvoorbeeld wel engageren in een seksuele interactie, maar bijvoorbeeld niet in de specifieke omstandigheid of met de specifieke persoon. Soms kan toestemming onduidelijk worden gecommuniceerd omdat men zelf niet goed weet wat men precies wil (Muehlenhard et al., 2016).

Walsh en collega's (2019) bevroegen zelfgerapporteerde voorvallen bij 2500 studenten in de Verenigde Staten, gaande van nonconsentuele seksuele aanrakingen tot gepoogde of geslaagde orale, vaginale of anale penetratie. Zij bestudeerden ook zaken waarbij toestemming ambigue was en keken naar daarmee samenhangende contextuele kenmerken. Bij deze gevallen van ambigue toestemming gaven respondenten aan dat ze niet zeker waren dat hun partner instemde. Van deze studenten had 9% dergelijke ervaringen meegemaakt waarbij toestemming onduidelijk was. Factoren die samenhangen met ambigue toestemming waren eerdere aanrandingen, het gebruik van non-verbale toestemmingsstrategieën zoals lichaamstaal en

overmatig alcoholgebruik. Bovendien werden one-nightstands vaker gelinkt aan ambigue toestemming (Walsh et al., 2019).

De overzichtsstudie van Wood en collega's (2019) keek ook naar die factoren die de interpretatie van toestemming complex maken en miscommunicatie kunnen promoten. Daarbij wordt gesteld dat dezelfde gedragingen die iemand stelt die seksueel geïnteresseerd is, ook voorkomen in andere situaties waarin men positief affect ten aanzien van iemand ervaart (zonder seksuele connotatie), zoals glimlachen of het dragen van parfum. Hoewel deze gedragingen geen toestemming impliceren, worden ze vaak op die manier geïnterpreteerd. Ook werd opnieuw het effect van alcohol aangehaald, waarbij zij die er sterke 'alcoholverwachtingen' op nahouden, (i.e. de verwachting dat alcohol seksueel verlangen versterkt), eerder geneigd zijn dronken vrouwen als seksueel opgewonden en gewillig te percipiëren. Daarnaast spreken de auteurs over het probleem van gemotiveerde perceptie waarbij de eigen seksuele verlangens geprojecteerd worden op de persoon waarmee zij in interactie zijn, wat leidt tot een 'overperceptie' van de seksuele intenties van anderen. Meer nog: de associatie werd aangehaald tussen zelfgerapporteerde seksuele opwindings en de perceptie van de mate waarin het gedrag van vrouwen bereidheid tot seks zou reflecteren. Daarnaast wordt onervarenheid in seksuele communicatie en interactie aangehaald als factor die toestemming moeilijker in te schatten maakt. (Wood et al., 2019).

2.2. Strafrechtelijke beoordeling

Rechters

Doordat de notie van toestemming zo complex is en vaak tot misinterpretaties leidt, is het ook voor rechters vaak moeilijk een zaak van aanranding correct te bejegenen. Om die reden leiden dit soort zaken ten eerste vaak tot onderrapportage, en ten tweede worden ze vaak geseponeerd (Alderden & Ullman, 2012; Morabito et al., 2019; Spohn & Tellis, 2019). Slechts een kleine 10% van alle onderzochte gevallen van aanranding resulteerde in een aanklacht (Alderden & Ullman, 2012). In deze studie identificeerden de auteurs voorspellende factoren voor de uitkomst in aanrandingszaken ten aanzien van vrouwelijke slachtoffers. Daarbij bleken voornamelijk extralegale factoren een rol te spelen in het al dan niet onderzoeken van een zaak, aanhouding of aanklacht. Van belang is hier dat er 90% minder kans was de aanklacht aan te nemen wanneer er discrepantes werden vastgesteld in het verhaal van het slachtoffer. Dit betekent dat rechters extra voorzichtig zijn wanneer er enige twijfel is over de

geloofwaardigheid van het slachtoffer (Alderden & Ullman, 2012). Gelijkaardig vonden Morabito en collega's (2019) dat twijfels rond de geloofwaardigheid van een slachtoffer de kans deed afnemen op arrestatie.

Het gegeven dat er in rechtszaken van seksuele aanranding vooral rekening wordt gehouden met extralegale factoren, komt hoofdzakelijk doordat het zo moeilijk is om tot harde evidentie te komen in ambigue zaken waar interpretatiekwesaties spelen (Cossins, 2020). Net omdat rechters en juryleden weinig harde informatie voorhanden hebben, worden ze aangewezen op info die zij wel bezitten, zijnde hun eigen verwachtingen en overtuigingen. Daardoor baseren zij zich vaak op misconcepties, mythes en vertekeningen. Zo heeft de mate waarin een rechter of jurylid terugvalt op verkrachtingsmythes of belang hecht aan het plaatje van een 'ideaal' slachtoffer en hoe deze zich dient te gedragen, invloed op de beoordeling. Zelfs de emotiebeleving van het slachtoffer wordt mee in rekening gebracht: een bepaalde, adequate gevoelsuiting wordt verwacht. Deze emotiebeleving speelt ook een rol in de geloofwaardigheid die rechters aan het verhaal van het slachtoffer toeschrijven, waarbij geobserveerde stress en ongemak, de emotionele status en een onmiddellijke klachtneerlegging in het voordeel spelen. Daarentegen spelen volgende zaken in het nadeel van de geloofwaardigheid: het falen van het slachtoffer om fysiek verzet te tonen, gebrek aan verwondingen, uitstel van klachtneerlegging en een kalme of niet-emotionele houding bij het brengen van het verhaal (Cossins, 2020).

Vaak is de rechterlijke uitspraak afhankelijk van de relatie tussen het slachtoffer en de dader (Spohn & Holleran, 2001). Bij aanranding tussen echtgenoten of intieme partners, leidde een slechte reputatie en twijfelachtig gedrag van het slachtoffer tot een kleinere kans op een aanklacht. Deze zaken waren daarentegen niet relevant wanneer dader en slachtoffer vreemden van elkaar waren. Daar was de kans op aanklacht groter wanneer de verdachte een mes of een wapen had gebruikt en wanneer het slachtoffer wit was. Deze aspecten zouden een weerspiegeling zijn van 'echte verkrachtingen' en 'authentieke slachtoffers', wat de kans op veroordeling groter maakt (Spohn & Holleran, 2001). In vele zaken blijkt de veroordeling zelfs enkel af te hangen van karakteristieken van het slachtoffer, zoals haar moreel karakter, gedrag tijdens de aanranding en geloofwaardigheid, en dit zelfs los van de gevonden evidentie (Spears & Spohn, 1997).

Politie

Niet alleen rechters of juryleden vallen terug op verschillende extralegale factoren, maar ook politieagenten worden hierdoor beïnvloed. Ook zij laten zich beïnvloeden door karakteristieken van de zaak of de vermeende geloofwaardigheid van het slachtoffer, waardoor ambigue casussen vaak leiden tot legitiem bevonden seksuele aanrandingen (Venema, 2014). De perceptie van de zaak alsook de reactie die erop volgt, worden bij politieagenten bovendien beïnvloed door de mate van acceptatie van verkrachtingsmythes. Wanneer schuld wordt toegeschreven aan het slachtoffer, wordt de impact van deze verkrachtingsmythes groter en wordt de kans kleiner dat de dader wordt gearresteerd of de zaak aanhangig wordt gemaakt, vooral wanneer het slachtoffer alcohol heeft genuttigd (Venema, 2016). De geloofwaardigheid van een slachtoffer wordt sterk beïnvloed door stereotypen en mythes rond een ‘ideaal’ of ‘authentiek’ slachtoffer. Het moet hierbij duidelijk zijn dat het slachtoffer verzet toonde en dit op een sociaal wenselijke manier, bij voorkeur door krachtig fysiek terug te vechten (Randall, 2010).

2.3. Genderrolstereotypen, verkrachtingsmythes en hun invloed op de interpretatie van toestemming

2.3.1. *Stereotypen, seksisme en seksuele scripts*

Genderstereotypen schrijven voor hoe mannen en vrouwen moeten zijn en hoe ze zich zouden moeten gedragen in verschillende levensdomeinen. Genderstereotypen hebben een impact op hoe mannen en vrouwen zichzelf definiëren en worden behandeld door anderen. Ze bepalen de manier waarop aandacht wordt besteed aan informatie over zichzelf en anderen, hoe deze wordt geïnterpreteerd en onthouden (Ellemers, 2018). Seksisme kan worden gedefinieerd als individuele attitudes, opvattingen en gedragingen, en organisatorische, institutionele en culturele gebruiken die negatieve beoordelingen van individuen, gebaseerd op hun gender, reflecteren, of de ongelijke status van mannen en vrouwen ondersteunen (Swim & Hyers, 2009).

Genderstereotypen en seksisme kunnen niet los gezien worden van seksuele scripts. Seksuele scripts zijn cognitieve schema's die vormgeven hoe een seksuele situatie kan worden begrepen en hoe men zich erin dient te gedragen (Simon & Gagnon, 1986). We spreken hier over heteronormatieve scripts, gezien de evolutionaire en sociologische oorsprong en ook het feit dat in deze studie vooral de nadruk wordt gelegd op SGG van mannen op vrouwen. In het onderzoek van Jozkowski en Peterson (2012) werden studenten in een vragenlijst gevraagd hoe

zij toestemming zagen en deze van hun partner interpreteerden tijdens seksueel gedrag. Heel wat stereotypen speelden mee in de perceptie van toestemming, zoals het feit dat mannen seksuele initiators zouden zijn, maar ook de goedkeuring van seksuele scripts. De bepaling van toestemming was voor zowel mannen als vrouwen volledig conform typische seksuele scripts. Zo stelt de *Social Scripting Theory* dat mannen en vrouwen hun gedrag laten leiden door geïnternaliseerde scripts. Het script bepaalt dan de gepastheid en betekenis van gedrag, als een soort raamwerk (Simon & Gagnon, 1986).

Ook Jozkowski en collega's (2017) vonden dat gendernormen toestemming beïnvloeden, op basis van diepte-interviews bij studenten over hun seksuele activiteit en seksuele communicatie rond toestemming. Daarbij speelde de traditionele blik op vrouwelijke seksualiteit mee, waarin vrouwen bijvoorbeeld de seksuele noden van de man boven de hunne zouden moeten plaatsen. Ook de mannelijke blik die veronderstelt dat vrouwen overtuigd kunnen worden om seks te willen wanneer ze dit initieel niet willen valt hieronder (Jozkowski et al., 2017). De eerder aangehaalde studie van Muehlenhard en collega's uit 2016 die onderzocht welke factoren bijdroegen tot ambigue toestemming, sprak ook over gendergebaseerde seksuele verwachtingen. Het gaat erom dat vrouwen een soort seksuele passiviteit worden aangeleerd en vooral signalen van gevaar en immoraliteit meekrijgen, naast dubbele signalen zoals verleidelijk zijn maar anderzijds toch niet té beschikbaar. Mannen daarentegen ervaren meer druk om seksueel actief te zijn, en deze activiteit en interesse worden zelfs verweven met hun mannelijkheid (Muehlenhard et al., 2016).

Ook in de studie van Wood en collega's (2019) werd verwezen naar sociale normen en misleidende seksuele scripts ter verklaring van de complexe interpretatie van toestemming. Het feit dat vrouwen aangeleerd worden om zich indirect en onderdanig tegenover mannen op te stellen, kan ervoor zorgen dat ze ook minder assertief zijn in het communiceren over toestemming. Naast de conceptie van de man als initiatiefnemer en de vrouw als de passieve 'poortwachter', zouden veel mannen geloven in het 'token resistance script', waarbij wordt gelooft dat een initiële weigering tot seksuele interactie eigenlijk toch een verlangen onderdrukt (Wood et al., 2019).

2.3.2. Verkrachtingsmythes en *victim blaming*

Naast genderrolstereotypes en seksisme zijn ook concepten als verkrachtingsmythes en *victim blaming* relevant. *Victim blaming* ontstaat wanneer individuen elementen in het gedrag

van het slachtoffer aanduiden om het slachtoffer op zijn minst gedeeltelijk verantwoordelijk te stellen voor het incident (Schwartz & Leggett, 1999). Aanvaarding van verkrachtingsmythes kan worden gezien als een vorm van *victim blaming* en betreft foutieve opvattingen rond de incidentie van seksueel geweld, die seksueel geweld zouden kunnen legitimeren. Mannen onderschrijven verkrachtingsmythes meer dan vrouwen en deze mythes rechtvaardigen seksueel grensoverschrijdend gedrag van mannen (Rudman et al., 2013).

Seksistische overtuigingen spelen een belangrijke rol in het begrijpen en ondersteunen van verkrachtingsmythes. In het onderzoek van Chapleau (2007) werd het effect van verschillende seksistische opvattingen op verkrachtingsmythes nagegaan. Seksisme ten aanzien van vrouwen leidde tot een hogere aanvaarding van verkrachtingsmythes. Seksisme zou de mannelijke onderwerping van vrouwen legitimeren, wat leidt tot de rechtvaardiging van verkrachting. Ook in de studie van Ståhl en collega's (2010) werd seksisme geassocieerd met beschuldigingen van vrouwelijke verkrachtingslachtoffers door mannen, zelfs wanneer voor mannelijke vijandigheid ten aanzien van vrouwen werd gecontroleerd. Daarenboven werd gevonden dat ook vrouwen zichzelf de schuld geven wanneer zij genderstereotypes onderschrijven. De auteurs veronderstellen dat *victim blaming* als een poging kan worden beschouwd om genderongelijkheden te rechtvaardigen (Ståhl et al., 2010).

Aansluitend toont de overzichtsstudie van Grubb en Turner (2012) dat naast de aanvaarding van verkrachtingsmythes, genderrolconformisme (i.e. onderschrijven van genderrolstereotypen) leidt tot *victim blaming* in verkrachtingssituaties. In deze studie werden factoren bestudeerd die attitudes ten aanzien van schuld bij verkrachtingscasussen in kaart brengen. In lijn met effecten van seksisme, wordt aan vrouwen die traditionele genderrollen schenden meer schuld toegekend dan aan vrouwen die zich gedragen volgens hun voorgeschreven rol. Sterker nog: niet-genderconformerende vrouwen zijn vaker het slachtoffer van seksuele intimidatie (Leskinen et al., 2015; McLaughlin et al., 2012).

De link tussen genderstereotypes enerzijds en *victim blaming* en tolerantie ten aanzien van SGG anderzijds, werd door verschillende studies al meermaals aangetoond. Zo vonden Russell en Trigg (2004) aan de hand van vragenlijsten bij Amerikaanse studenten een hogere mate van tolerantie tegenover seksuele intimidatie wanneer er sprake was van seksisme en vijandigheid ten aanzien van vrouwen. Belangrijk in dit opzicht is eveneens de eerdere conclusie van Heise en collega's (2002) dat geweld op vrouwen meer voorkomt in culturen waar genderrollen meer rigide worden gedefinieerd en bekrachtigd. Genderrolsocialisatie die

mannelijke dominantie en vrouwelijke seksuele onderwerping reflecteert, werkt seksuele intimidatie in de hand (Burn, 2019)

Meestal richten studies zich op meer expliciete vormen van SGG en wordt de link gelegd met verkrachtingsmythes. Minder onderzoek is er naar de impact van genderrolstereotypes op meer ambigu SGG en naar factoren die tolerantie tegenover ambigue vormen van SGG beïnvloeden. Er werd gevonden dat bepaalde factoren die de tolerantie ten aanzien van SGG verhogen, worden gelinkt aan een moeizamere perceptie van toestemming (Europese Commissie, 2016; Muehlenhard et al., 2016; Walsh et al., 2019). Daarnaast wordt de perceptie van toestemming ook gelinkt aan genderrolstereotypen (Jozkowski & Peterson, 2012; Jozkowski et al., 2017; Muehlenhard et al., 2016; Wood et al., 2019). De vraag is dan of deze factoren ook gelinkt zijn aan genderrolstereotypen binnen een context van meer ambigue vormen van SGG. Daar wil huidige studie meer inzicht in verkrijgen.

3. Methodologie

3.1. Design

Deze studie maakt gebruik van het factorieel surveydesign. Met het factorieel survey experiment (FSE) of de gerandomiseerde scenariostudie worden bepaalde vignetten of hypothetische scenario's voorgelegd - textueel of visueel - om attitudes, gedragsintenties of beoordelingen bij participanten te bevragen (Auspurg & Hinz, 2015). Het is een multidimensioneel design in traditioneel surveyonderzoek en is hoofdzakelijk theoretisch. Respondenten krijgen in dergelijk onderzoek willekeurig één of meerdere vignetten voorgelegd waarbij bepaalde kenmerken of factoren variëren. Zo kan de impact van al deze factoren worden nagegaan op de beoordeling van de scenario's (Auspurg & Hinz, 2015).

De methode combineert enerzijds experimenteel onderzoek, gebruik makend van manipuleren en randomisatie van factoren, en anderzijds klassieke surveyvragen. Dit betekent dat de voor- en nadelen van beide technieken elkaar uitbalanceren. Door het experimentele luik is er sprake van sterke interne validiteit, terwijl de externe validiteit verhoogd kan worden wanneer de survey zich op een grote, representatieve steekproef baseert (Auspurg & Hinz, 2015). De beoordelingen van participanten op de scenario's hangen zowel af van de kenmerken van de respondent, als van de kenmerken van de 'personages' en de context binnen het vignet. Door het FSE kunnen deze afzonderlijke effecten nagegaan worden terwijl deze in het echt vaak gecorreleerd zijn. Door randomisatie van de dimensies kunnen deze in het FSE uit elkaar worden gehaald. Dit geeft een hogere interne validiteit, maar gezien bij het FSE een groot aantal variabelen tegelijk kan worden getoetst en gecontroleerd, is er ook sprake van een hoge externe validiteit (Wallander, 2011). Door de randomisatie van zowel de factoren in de vignetten als de vignetten zelf, wordt het mogelijk het effect na te gaan van meerdere factoren in complexe situaties, vergeleken met een gewoon factorieel experiment (Taylor, 2006). Het FSE is uitermate geschikt om realistische situaties te creëren die in werkelijkheid experimenteel onmogelijk of ongepast te onderzoeken zijn omwille van financiële of ethische redenen (Auspurg & Hinz, 2015).

3.2. Procedure

De studie werd uitgevoerd aan de hand van een online vragenlijst, verspreid in facebookgroepen van verschillende studiejaar bij diverse opleidingen van zowel bachelor- als

masterstudenten aan de Universiteit van Gent. De dataverzamingsperiode liep van 14 mei tot 23 juli 2021. Voor deze vragenlijst werd het programma Qualtrics gebruikt. De studie werd voorgesteld als ‘een onderzoek naar attitudes omtrent seksuele gedragingen’, zonder daarbij de term seksueel grensoverschrijdend gedrag te gebruiken of te verwijzen naar de impact van genderrolstereotypes. Zo werd getracht sociaal wenselijk antwoorden te omzeilen.

De studie vangt aan met een introductie, de link naar de informatiebrief en de toestemmingsverklaring. Enkel respondenten die akkoord gingen met elk aspect van de toestemmingsverklaring konden verder deelnemen aan het onderzoek. Omwille van de thematiek werd in de informatiebrief de nadruk gelegd op de gevoeligheid van de inhoud van de vragenlijst en de mogelijkheid om op eender welk moment de deelname te staken. Gezien het onderwerp kunnen mogelijke traumatische gebeurtenissen worden herinnerd door slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarom werden aan het eind van de studie enkele hulpverleningsinstanties opgelijst waarbij een respondent met vragen of twijfels terecht kon.

De studie ging van start na goedkeuring van de Facultaire Ethische Commissie. Dit goedkeuringsformulier wordt teruggevonden in bijlage 1. Het *Data Management Plan* (DMP) dat eveneens werd bijgevoegd, kan worden geraadpleegd in bijlage 2. De data werden geanalyseerd met behulp van het statistisch softwareprogramma SPSS.

3.3. Meetinstrumenten

Sociodemografische kenmerken: In eerste instantie worden enkele sociodemografische kenmerken in kaart gebracht waarvoor wordt gecontroleerd: het geboortejaar (leeftijd), geslacht, eigen opleidingsniveau en dat van de ouders (als indirecte maat voor socio-economische status). Het geboortejaar wordt aangegeven via een open format, geslacht wordt aangeduid met man (1) of vrouw (2), zoals bij geboorte geregistreerd. De aan te geven eigen opleiding wordt gegroepeerd volgens de categorieën economie en bedrijf, exact en informatica, gedrag en maatschappij, gezondheid, kunst en cultuur, onderwijs en opvoeding, recht en bestuur, taal en communicatie, en techniek. Daarnaast wordt gevraagd, indien men nog studeert, in welk jaar men zit. Bij opleidingsniveau van de moeder en de vader kunnen volgende opties worden aangeduid: lager onderwijs, middelbaar onderwijs BSO, middelbaar onderwijs TSO, middelbaar onderwijs ASO, hogere studies bachelor, hogere studies master, en doctoraat, postgraduaat etc. Daarnaast wordt ook bevraagd of men zelf ooit al in aanraking is gekomen

met SGG, om na te gaan of er een verschil zit in het antwoordpatroon tussen de respondenten die dit wel en niet meemaakten.

Schaal: Voor het tweede deel van de studie wordt geopteerd voor de verkorte versie van de originele *Gender Role Beliefs Scale* (GRBS; Kerr & Holden, 1996), om zo de lengte van de studie in te korten. Deze originele GRBS is een korte, unidimensionele schaal waarmee genderrol-ideologie en genderstereotypes van respondenten in kaart worden gebracht. Respondenten dienen hierbij aan te geven in welke mate ze akkoord gaan met 20 gendergerelateerde stellingen op een 7-punts-Likertschaal. Genderrol-ideologie of genderrollen omvatten voorgeschreven opvattingen over passend gedrag voor mannen en vrouwen; genderstereotypes gaan over voorgeschreven opvattingen over genderkenmerken en -verschillen (Kerr & Holden, 1996).

Met de *Gender Role Beliefs Scale - Short Form* (GRBS-SF; Brown & Gladstone, 2012) worden de originele 20 items gereduceerd tot 10 items, door de selectie van de sterkst ladende vijf items op de twee factoren die na een hoofdcomponentenanalyse het sterkst naar voren kwamen. De eerste factor representeert opvattingen over de rol van vrouwen in het huishouden en op de werkplek. De tweede factor representeert opvattingen gelinkt aan protectionisme en hoffelijkheid tegenover vrouwen. De mogelijke scores op de schaal variëren van 10 tot 70. Hogere scores representeren meer feministische genderrolopvattingen en lagere scores meer traditionele genderrolopvattingen. In huidig onderzoek wordt de 7-punts-Likertschaal gereduceerd tot een 5-punts-Likertschaal, gaande van helemaal akkoord (1), akkoord (2), onbeslist (3) tot niet akkoord (4) en helemaal niet akkoord (5) met de gerepresenteerde stelling. Voorbeeldstellingen zijn: *Mannen zouden hoffelijk moeten zijn tegenover vrouwen zoals de deur openhouden of hen helpen hun jas aan te trekken* (factor 1) of *Vrouwen met kinderen zouden niet buitenshuis moeten gaan werken als dat financieel niet nodig is* (factor 2). De stellingen van de GRBS-SF worden weergegeven in bijlage 3.

De punten van 1 tot 5 die aan de stellingen worden toegekend worden opgeteld, waarbij een hogere score opnieuw een meer feministische ingesteldheid weerspiegelt en een lagere score een meer traditionele. Enkel stelling 3 werd omgekeerd gescoord, omdat deze eerder feministisch is van aard. Dit maakt dat de scores kunnen variëren tussen 10 en 50. De GRBS-SF met 10 items kent een sterke test-hertestbetrouwbaarheid en een sterke interne consistentie (Brown & Gladstone, 2012).

Vignetontwikkeling: In deze studie worden de factoren van de vignetten en hun levels bepaald aan de hand van de literatuur die bijdraagt tot de beschrijving van de eerder besproken ambigue vormen van SGG. Hoofdzakelijk wordt daarbij vertrokken van de Eurobarometer die in 2016 werd afgenomen in opdracht van de Europese Commissie inzake gendergerelateerd geweld (Europese Commissie, 2016). Zo worden op basis van deze factoren die in de Eurobarometer naar voor kwamen en geconsulteerde onderzoeken (zie literatuurstudie) de volgende dimensies en hun levels geselecteerd in het huidige onderzoek:

- alcoholnuttiging langs de kant van de dader (nuchter, glaasje op en dronken),
- alcoholnuttiging langs de kant van het slachtoffer (nuchter, glaasje op en dronken),
- uiterlijk van het slachtoffer (spijkerbroek en trui met lange mouwen of korte rok en diepe décolleté),
- signalen van het slachtoffer (schenkt geen aandacht aan de man of staart de man nieuwsgierig aan),
- en de context (dancing, op restaurant, thuis bij de dader (die het slachtoffer na een date binnen heeft gevraagd), thuis bij het slachtoffer (die de man na een date binnen heeft gevraagd) of op straat).

Om het totale scenario-universum, of het totaal aantal mogelijke combinaties van alle levels te bepalen, wordt een vermenigvuldiging uitgerekend van het aantal levels tot de macht van het aantal dimensies die dat aantal levels hebben. Voor deze studie werd dat $3^2 \times 2^2 \times 5 = 180$. Volgens Atzmüller en Steiner (2010) kent een factoriële vragenlijst gebruikelijk 5 tot 10 factoren met 2 tot 10 levels. Op basis van literatuur worden maximaal 12 dimensies voor het FSE geopperd en ook aanbevolen niet meer dan 20 scenario's per participant voor te leggen om vermoeidheidseffecten en inconsistente antwoorden te vermijden. Dit werd aanbevolen rekening houdend met de leeftijd en opleiding van de respondenten (Sauer et al., 2011). Gezien in de huidige studie met universiteitsstudenten wordt gewerkt, spelen beide aspecten in het voordeel van het aantal vignetten dat kan worden voorgelegd. Hier werd gekozen voor 5 gerandomiseerde vignetten per persoon, om aan het advies te voldoen en rekening te houden met de andere delen van de studie die samen de studieduur bepalen.

Belangrijk is dat een zo groot mogelijke steekproef bekomen wordt (Atzmüller & Steiner, 2010). Bij een grote steekproef wordt de reductie in statistische power, die veroorzaakt wordt door een hoog aantal levels van factoren in de onafhankelijke variabelen, bovendien verminderd (Taylor, 2006). Gezien het aantal factoren, het berekende scenario-universum, het aantal

vignetten dat per persoon zal worden voorgelegd en de haalbaarheid, wordt een steekproef van minstens 360 (2 x 180) respondenten nagestreefd. Idealiter is de steekproefgrootte dan ook een meervoud van het scenario-universum (Atzmüller & Steiner, 2010).

Het gestelde gedrag in de vignetten wordt omschreven als een combinatie van verbaal en fysiek SGG, ter representatie van ‘de grijze zone’. Onderstaand wordt een voorbeeld weergegeven van een voorgelegd vignet.

*Stefanie heeft zin in de avond. Ze is **in een dancing**. Ze draagt een **spijkerbroek en trui met lange mouwen** en **heeft een glaasje op**. Ze heeft het naar haar zin. De man bij Stefanie probeert haar aandacht te trekken en is **dronken**. Stefanie staart de man **nieuwsgierig aan**. De man stapt op Stefanie af en roept haar toe: “*Hé lekker ding, met jou wil ik wel eens wat proberen*” en hij begint haar te strelen.*

De vignetten worden niet geformuleerd in de je-vorm omdat het niet de bedoeling is dat participanten zich inleven in een bepaald personage en daarbij een bepaalde emotie ervaren die hun antwoordt kan beïnvloeden. Het is bovendien ook niet de bedoeling een gedragsintentie na te gaan, maar te peilen naar een algemene beoordeling van de situatie. Op het einde van elk vignet wordt gevraagd de situatie te beoordelen op een 5-punts-Likertschaal. Deze beoordeling is afhankelijk van de mate waarin men de handeling van de man, die overigens niet varieert over de vignetten, aanvaardbaar vindt in termen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, van helemaal onaanvaardbaar (1), onaanvaardbaar (2), onbeslist (3) tot aanvaardbaar (4) en helemaal aanvaardbaar (5). Zo is er in elk vignet geen sprake van toestemming in strikte zin, wat het mogelijk maakt de impact van de verschillende factoren op de beoordeling van een in alle vignetten zelfde vorm van SGG na te gaan. Door aan de antwoorden effectief een score van 1 tot 5 te koppelen, kan een algemene score per respondent worden gemaakt (over de 5 gerepresenteerde vignetten heen) die weerspiegelt hoe tolerant men staat tegenover SGG, variërend tussen 5 en 25. Hogere scores weerspiegelen een hogere tolerantie ten aanzien van SGG. Deze studie focust op SGG van mannen op vrouwen. Er wordt enkel gevraagd het vignet te beoordelen. Te veel vragen gebruiken zou er kunnen voor zorgen dat de respondent afgeleid wordt (Taylor, 2006).

De vragenlijst die werd afgenomen via Qualtrics, kan worden geraadpleegd in bijlage 4, inclusief de informatiebrief en toestemmingsverklaring.

3.4. Respondenten

Het onderzoek werd uitgevoerd bij bachelor- en masterstudenten van verschillende studierichtingen en opleidingsjaren aan de Universiteit van Gent. De keuze voor deze groep berust op enkele voordelen: het gaat om een grote groep die makkelijk te bereiken is en goed onderlegd is in digitale vragenlijsten en sociale media. Zij zijn actief in facebookgroepen van de UGent en zo efficiënt te rekruteren. Daarnaast toont onderzoek aan dat de confrontatie met bepaalde scenario's van seksueel grensoverschrijdend gedrag een positief sensibiliserende en preventieve functie kan hebben inzake duurzame attitudevorming, wat als belangrijke maatschappelijke bijdrage kan gelden (Depraetere et al., 2020).

De studie werd afgenomen bij zowel mannelijke als vrouwelijke studenten. Op basis van voorgaande methodologische berekening waren 360 deelnemers nodig. Rekening houdend met uitval en een eerder lage responsgraad (i.e. 5% bij wijze van schatting), dienden 20 maal dit aantal respondenten gecontacteerd te worden voor deelname in de verschillende facebookgroepen ($360 \times 20 = 7200$). Om een zo representatief mogelijke, maar ook haalbare steekproef te bekomen, werd initieel een selectie gemaakt van facebookgroepen van meer wetenschappelijke en meer sociaal-wetenschappelijke studierichtingen, alsook meer taalrichtingen en meer economische richtingen. Op deze manier werd gepoogd deelnemers met verschillende interesses en achtergronden te vatten. Er werd aanvankelijk gekozen voor 5 verschillende faculteiten: Letteren en Wijsbegeerte, Wetenschappen, Economie en Bedrijfskunde, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, en Politieke en Sociale Wetenschappen. Nadien werden per faculteit 3 studierichtingen gekozen op basis van het aantal studenten per studierichting. Daarna werden telkens de 1^e bachelor, 3^e bachelor en 1^e master geselecteerd zodat studenten vanaf de leeftijd van 18 jaar konden deelnemen. Zo werd een gelegenheidssteekproef (convenience sample) bekomen.

Gezien de gekozen faculteiten en het aantal opleidingen daarbinnen, werd bepaald dat in totaal 45 facebookgroepen moesten worden aangeschreven (5 faculteiten x 3 opleidingen x 3 studie jaren). Er werd aanvankelijk enkel geopteerd voor facebookgroepen van minstens 200 leden. Zo zouden minstens 9000 studenten moeten worden bereikt (45×200), wat ruim uitsteekt boven de nodige 7200, rekening houdend met uitval en de geschatte responsgraad van 5%. Uiteindelijk werd toegang tot deze groepen vaak niet verleend, waardoor het aantal benaderde groepen werd vergroot en de rijkwijdte veranderde. De pragmatische keuze werd gemaakt om te verbreden naar groepen waarin toegang werd verleend en ook werden er twee groepen van

de Hogeschool Gent geïncludeerd vanwege hun grote omvang. Zo werden er uiteindelijk 23 facebookgroepen aangeschreven, goed voor in totaal 19.356 studenten. Niet alle groepen telden 200 leden, maar deze werden toch geselecteerd om uitzonderlijke studierichtingen met weinig studenten niet te excluseren. Zo kon worden bijgedragen aan de representativiteit van de steekproef. Een overzicht van de gecontacteerde facebookgroepen en het aantal studenten kan worden teruggevonden in bijlage 5. In deze groepen werd een eerste uitnodiging verstuurd op 14 mei 2021 en een tweede ter herinnering op 28 juni 2021. Ook werd de vragenlijst verspreid via eigen, sociale mediakanalen en kennissen.

969 deelnemers openden de vragenlijst, waarvan 810 deze volledig invulden. Deze 159 openden de vragenlijst, maar vulden niks in. Op de 19.356 studenten die via facebookgroepen werden bereikt, heeft 810 deze effectief ingevuld. Dit komt overeen met een responsrate van 4%, wat de geschatte responsrate van 5% nadert. Echter is deze responsrate in realiteit lager, want de vragenlijst is ook via eigen kanalen en onder respondenten verspreid geweest, waardoor een exacte responsrate niet kan worden berekend.

Van de respondenten is 57.9% vrouwelijk (N = 561) en 25.7% mannelijk (N = 249). De gemiddelde leeftijd in de steekproef is 23 jaar (SD = 3.42). Van de vrouwelijke deelnemers is dit eveneens 23 (SD = 0.14) en voor de mannelijke deelnemers geldt hetzelfde (SD = 0.24). De jongste proefpersoon is 18 en de oudste 58 jaar oud. Respectievelijk volgen of volgden de meeste respondenten een opleiding in de categorie gedrag en maatschappij (21.2%; N = 205), gezondheid (14.6%; N = 141), recht en bestuur (13.2%; N = 128), economie en bedrijf (11.1%; N = 108), taal en communicatie (5.8%; N = 56), onderwijs en opvoeding (5.7%; N = 55), exact en informatica (4.7%; N = 46), kunst en cultuur (4.3%; N = 42) en techniek (3.0%; N = 29). De meerderheid van deze studenten zit in een masterjaar (22.2%, N = 215), hoewel ook evenveel participanten niet meer studeren (22.2%; N = 215). Vervolgens zit 14.1% (N = 137) in de eerste bachelor, 12.8% (N = 124) in de derde bachelor en 12.3% (N = 119) in de tweede bachelor.

Een manier om de socio-economische status (SES) van de respondenten indirect in kaart te brengen, was door het opleidingsniveau van de moeder en de vader te bevragen. Een nieuwe variabele werd aangemaakt om deze twee te koppelen door de opleidingsniveaus een score te geven van lager naar hoger opgeleid en het gemiddelde te nemen van de twee opleidingsniveaus. Zo wordt een gemiddeld getal bekomen van 4.7 op 7 (SD = 1.22), wat een relatief hoge opleidingsgraad weerspiegelt maar op zich weinig vertelt omdat een hoog en laag opleidingsniveau elkaar kunnen uitmiddelen. 32.8% (N = 318) van de respondenten geeft aan

ooit slachtoffer te zijn geworden van SGG. Onder de mannelijke deelnemers is dit 12.6% (N = 40) en onder de vrouwelijke deelnemers 87.4% (N = 278). Deze en meer descriptieve gegevens kunnen worden teruggevonden in tabel 1.

		Vrouw	Man
Geslacht		561 (57.9%)	249 (25.7%)
Gemiddelde leeftijd	23 (SD = 3.42)	23 (SD = 0.14)	23 (SD = 0.24)
Opleidingscategorie			
Gedrag en maatschappij	205 (21.2%)		
Gezondheid	141 (14.6%)		
Recht en bestuur	128 (13.2%)		
Economie en bedrijf	108 (11.1%)		
Taal en communicatie	56 (5.8%)		
Onderwijs en opvoeding	55 (5.7%)		
Exact en informatica	46 (4.7%)		
Kunst en cultuur	42 (4.3%)		
Techniek	29 (3.0%)		
Opleidingsjaar			
Studeert niet meer	215 (22.2%)	145 (67.4%)	70 (32.6%)
Master	215 (22.2%)	166 (77.2%)	49 (22.8%)
1 ^e bachelor	137 (14.1%)	93 (67.9%)	44 (32.1%)
2 ^e bachelor	119 (12.3%)	80 (67.2%)	39 (32.8%)
3 ^e bachelor	124 (12.8%)	77 (62.1%)	47 (37.9%)
SES	4.7 (SD = 1.22)		
Ooit slachtoffer SGG			
Ja	318 (32.8%)	278 (87.4%)	40 (12.6%)
Nee	492 (60.7%)	283 (50.4%)	209 (83.9%)

Tabel 1. Descriptieve gegevens steekproef

4. Resultaten

4.1. Preliminaire analyses

Alvorens in te gaan op het beantwoorden van de onderzoeksvragen, worden enkele andere analyses met betrekking tot de sociodemografische kenmerken voorgesteld. Er wordt een significantieniveau gehanteerd van $p \leq .05$.

4.1.1. Genderrolstereotypen

Wat betreft het genderstereotiep denken, gemeten aan de hand van de 10 stellingen van de GRBS-SF, zien we in de steekproef een gemiddelde van 43.81 (SD = 4.01) op een score tussen 10 en 50, waarbij een hoge score meer feministische opvattingen en een lage score meer traditionele opvattingen weerspiegelt. De steekproef hangt dus eerder feministische opvattingen aan. Echter is er sprake van een significant geslachtsverschil waarbij de vrouwen een hoger gemiddelde meten dan de mannen in de steekproef. Het gemiddelde bij de mannelijke participanten is 42.54 (SD = 4.13) en bij de vrouwelijke participanten 44,36 (SD = 3.84). Er wordt daarbij een significant geslachtsverschil gevonden waarbij vrouwen hoger scoren op feministische opvattingen dan mannen ($t(738) = -5.748; p = <.001$).

Participanten die ooit het slachtoffer werden van SGG, scoren gemiddeld 44.61 (SD = 3.84) op genderstereotiepe opvattingen tegenover een gemiddelde van 43.29 (SD = 4.04) bij participanten die nooit het slachtoffer werden van SGG. Voor beide groepen betekent dit dus dat er eerder hoog wordt gescoord op feministische genderopvattingen. Beide groepen verschillen wel significant van elkaar ($t(738) = 4.48; p < .001$). Participanten die ooit SGG meemaakten, scoren dus significant hoger op feministische opvattingen dan participanten die dit nooit meemaakten.

Specifiek voor de leeftijd van de respondenten wordt geen analyse uitgevoerd, daar de variatiebreedte van de leeftijd in dit onderzoek zich niet leent tot interessante uitspraken. De studie bestaat voornamelijk uit studenten tussen 18 en 30 jaar.

4.1.2. Vignetten

Wat betreft de scores op de vignetten, ter representatie van SGG en gemeten aan de hand van 5 scenario's per persoon, zien we in de steekproef een gemiddelde van 9.28 (SD = 3.74) op een score tussen 5 en 25, waarbij een hogere score een hogere tolerantie ten aanzien van SGG weerspiegelt. Dit is eerder een lage score, wat in overeenstemming is met de eerder feministische ingesteldheid in de steekproef. Wel is er een geslachtsverschil zichtbaar op deze tolerantie, waarbij de mannen in de steekproef significant hoger scoren op tolerantie ten aanzien van SGG dan de vrouwen in de steekproef ($t(675) = 2.21; p = .027$). Ook dit sluit aan bij het gevonden geslachtseffect bij de genderstereotypen. Het gemiddelde bij de mannen is 9.77 (SD = 3.66) en het gemiddelde voor de vrouwen 9.07 (SD = 3.75).

Respondenten die ooit slachtoffer zijn geworden van SGG, scoren gemiddeld 8.89 (SD = 3.68) op tolerantie ten aanzien van SGG, gerepresenteerd aan de hand van de vignetten. Participanten die nooit het slachtoffer werden van SGG scoren gemiddeld 9.53 (SD = 3.76). Dit zijn eerder lage scores wat een lagere tolerantie reflecteert, hoewel de effecten tussen beide groepen significant verschillen. Participanten die ooit SGG meemaakten, staan significant minder tolerant tegenover SGG dan participanten die dit nooit hebben meegemaakt ($t(675) = -2.18; p = .03$).

Ook hier worden geen specifieke analyses voor de leeftijd uitgevoerd, gezien de te kleine leeftijdsrange.

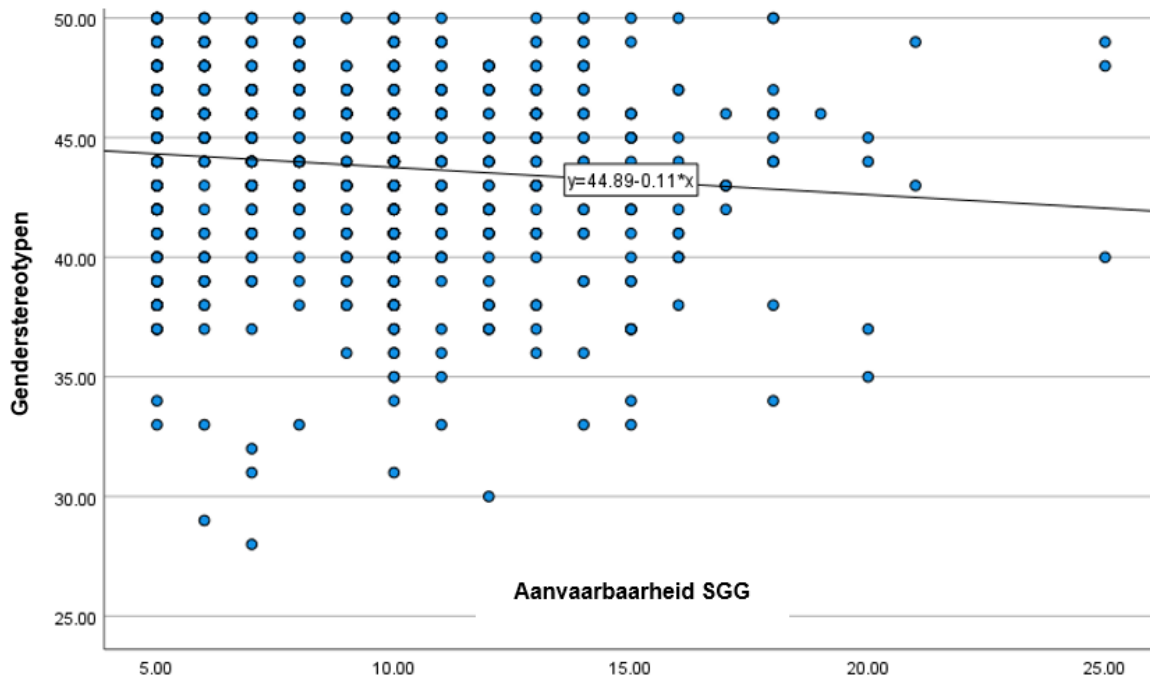
4.2. Primaire analyses

In de volgende sectie wordt getracht een antwoord te formuleren op de twee onderzoeksvragen.

4.2.1. *Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?*

Er wordt een bivariate correlatie uitgevoerd om de samenhang na te gaan van genderstereotiep denken (aan de hand van de GRBS-SF) met tolerantie tegenover SGG (aan de hand van de vignetten). Er wordt een klein significant verband gevonden van $r = -.107$ ($p = .005$). Hoe hoger respondenten scoren op de GRBS-SF of ook wel hoe hoger men scoort op feministisch denken, hoe lager men scoort bij de vignetstudie, wat betekent dat men minder

tolerant staat tegenover SGG. Ook wel: hoe traditioneler de opvattingen van de respondenten, hoe toleranter zij staan tegenover de scenario's van SGG. Deze verdeling en trend kunnen worden waargenomen in figuur 1.

Figuur 1. Correlatie tussen genderrolstereotypen en tolerantie tegenover SGG.

Echter is dit verband alleen bij de vrouwen in de steekproef significant bevonden ($r = -.122$; $p = .008$) en niet bij de mannen ($r = -.026$; $p = -.712$). De verklaarde variantie voor de vrouwen is $R^2 = .015$ en voor de mannen $R^2 = .001$.

4.2.2. Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?

Omwille van de complexiteit van de statistische analyses, worden de resultaten geanalyseerd per reeks van de vignetten die aan de respondenten werd voorgelegd, gezien elke participant vijf gerandomiseerde vignetten te beoordelen kreeg. Daarbij worden de resultaten per reeks vignetten naast elkaar gelegd om de betekenis van de scores te kunnen interpreteren. In wat volgt worden de hoofdeffecten besproken van de factoren die werden opgenomen in de vignetten en volgens geraadpleegde literatuur zouden bijdragen tot een hogere tolerantie ten aanzien van SGG. Daarbij worden de gemiddelde scores op de tolerantie tegenover SGG vergeleken per vignet voor de verschillende combinaties van de dimensies in de vignetten. Een *Analysis of Variance* (ANOVA) wordt toegepast.

Van de 5 dimensies die in de vignetten werden opgenomen (alcoholnuttiging bij de man, alcoholnuttiging bij het slachtoffer, kledij van het slachtoffer, de context en het signaal van het slachtoffer), wordt er enkel een significant effect gevonden van alcoholnuttiging langs de kant van het slachtoffer in één reeks vignetten van de vijf ($F(2,549) = 3.582; p = .028$). Het effect van de context daarentegen vertoont een significant effect in alle reeksen vignetten en het effect van het signaal van het slachtoffer vertoont een significant effect in op één na alle reeksen. In de reeks vignetten waar dit effect niet significant is, ligt de p-waarde wel zeer dicht bij het significantieniveau van $p \leq 0.05$ ($F(1,54) = 3.765; p = .053$). De waarden van al deze significante effecten in de vijf reeksen vignetten voor de dimensies context en het signaal van het slachtoffer, worden weergegeven in tabel 2.

Vignetten	1	2	3	4	5
Signaal slachtoffer	$p = .000$ $F(1,549) = 36.148$	$p = .053$ $F(1,540) = 3.765$	$p = .001$ $F(1,529) = 11.089$	$p = .000$ $F(1,513) = 25.597$	$p = .000$ $F(1,498) = 17.752$
Context	$p = .000$ $F(4,549) = 14.405$	$p = .000$ $F(4,540) = 6.665$	$p = .000$ $F(4,529) = 6.520$	$p = .000$ $F(4,513) = 11.532$	$p = .000$ $F(4,498) = 7.142$

Tabel 2. Waarden van de significante hoofdeffecten van dimensies ‘signaal slachtoffer’ en ‘context’. De nummering van de vignetten heeft geen betekenis gezien de dimensies in alle vignetten werden gerandomiseerd; deze wijzen enkel op de volgorde waarin de reeksen vignetten werden geanalyseerd, gegeven dat dat er vijf vignetten werden bevroegd per respondent.

Dit betekent concreet dat zowel het signaal van het slachtoffer als de context een significant effect hebben op de tolerantie van respondenten tegenover SGG in deze studie. In wat volgt worden de specifieke levels van deze dimensies bekeken, om te bestuderen welke context en wel signaal van het slachtoffer specifiek een effect hebben op de tolerantie tegenover SGG.

Wat betreft de dimensie ‘context’, hebben twee van de vijf niveaus (op restaurant, in een dancing, thuis bij de dader, thuis bij het slachtoffer, en op straat) een significant effect op de tolerantie ten aanzien van SGG, gemeten aan de hand van de vignetten: thuis bij de dader en thuis bij het slachtoffer. De Bonferroni post-hoc test toont geen significant verschil tussen de niveaus ‘thuis bij de dader’ en ‘thuis bij het slachtoffer’, maar wel tussen deze twee thuiscontexten en de andere niveaus ($p < .001$). Dit betekent dat wanneer het slachtoffer in het vignet zich thuis bevindt met de man, of thuis is bij die man, respondenten significant meer tolerant staan tegenover SGG weerspiegeld voor de vignetten. Dit wordt gevonden voor de eerste van de vijf reeksen vignetten.

Voor de tweede reeks wordt een gelijkaardig effect gevonden: de twee thuiscontexten verschillen niet significant van elkaar, maar wel van de andere contexten, behalve ‘thuis bij de dader’ en ‘dancing’ verschillen niet significant van elkaar ($p = .089$). Voor de derde reeks van de vignetten verschilt ‘thuis bij het slachtoffer’ significant van alle andere contexten ($p < .05$) behalve van ‘thuis bij de dader’ ($p = .13$). Voor de vierde reeks verschillen ‘thuis bij de dader’ en ‘thuis bij het slachtoffer significant’ van de andere contexten ($p < .001$), behalve van elkaar ($p = 1$). Voor de vijfde reeks van de vignetten verschilt ‘thuis bij het slachtoffer’ significant van alle contexten ($p < .001$) behalve van ‘thuis bij de dader’ ($p = .608$). ‘Thuis bij de dader’ verschilt significant van alle contexten behalve van ‘thuis bij het slachtoffer’ en ‘dancing’ ($p = .149$). Door het opsplitsen van deze reeksen vignetten is de interpretatie vrij complex, maar over het algemeen valt op dat hoofdzakelijk beide thuiscontexten significant verschillen van de andere contexten. Dit betekent dat wanneer het slachtoffer in het vignet zich thuis bevindt met de man, of thuis is bij die man, respondenten significant meer tolerant staan tegenover SGG, weerspiegeld voor de vignetten.

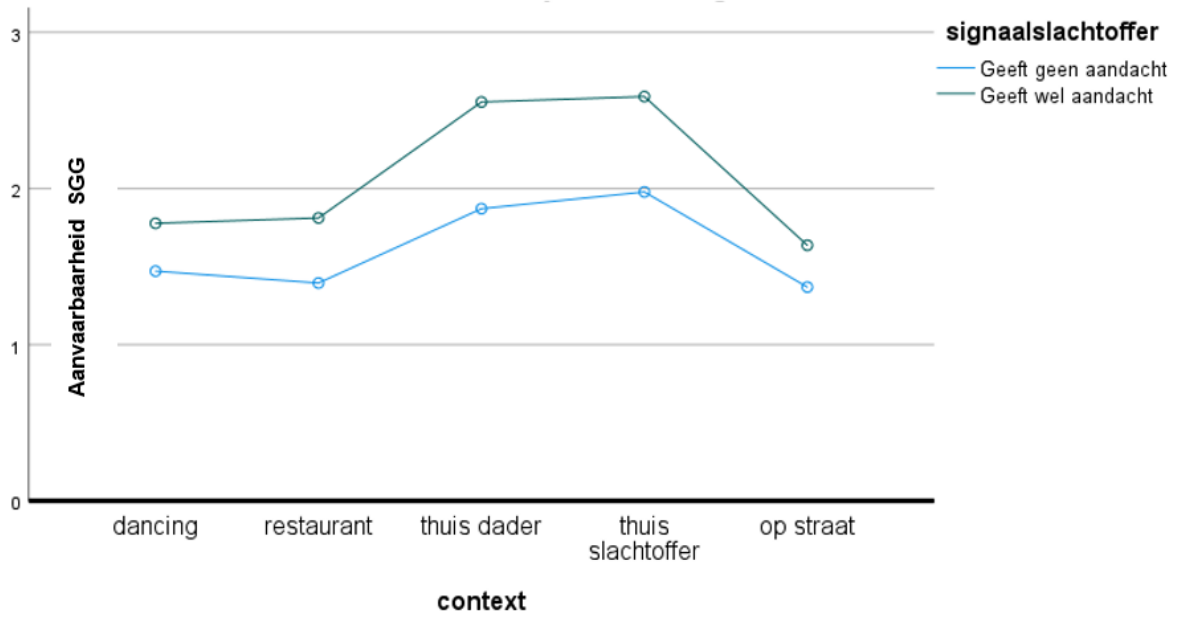
Wat betreft de dimensie ‘signaal slachtoffer’, verschilt het niveau ‘wel aandacht geven’ significant van het niveau ‘geen aandacht geven’, en dit in alle reeksen van de vignetten ($p < .05$). De onafhankelijke t-toetsen van deze verschillen en de p-waarden worden van elke reeks vignetten weergegeven in tabel 3.

Verskil ‘aandacht geven’ – ‘geen aandacht geven’					
Vignetten	1	2	3	4	5
	$p < .001$ $t(722) =$ -6.733	$p < .05$ $t(716) =$ -2.872	$p < .001$ $t(705) =$ -4.016	$p < .001$ $t(687) =$ -6.061	$p < .001$ $t(675) =$ -5.140

Tabel 3. Waarden van de significante levels van dimensie ‘signaal slachtoffer’. De nummering van de vignetten heeft geen betekenis gezien de dimensies werden in alle vignetten gerandomiseerd; deze wijzen enkel op de volgorde waarin de reeksen vignetten werden geanalyseerd, gegeven dat dat er vijf vignetten werden bevroegd per respondent.

Dit betekent dat, wanneer het slachtoffer in de vignetten wel aandacht schenkt aan de man, de respondenten een significant hogere tolerantie vertonen ten aanzien van SGG, gemeten aan de hand van de vignetten.

Dit effect wordt voor de leesbaarheid samen weergegeven met de significante effecten van de thuiscontext in figuur 2. Omwille van de complexiteit van voorgaande Bonferroni-testen en het feit dat de gevonden effecten hoofdzakelijk gelijklopend zijn over de reeksen van vignetten heen, wordt enkel de figuur voor de eerste reeks van vignetten weergegeven.

Figuur 2. Hoofdeffecten van dimensies context en signaal van het slachtoffer op tolerantie ten aanzien van SGG.

In dit onderzoek worden er drie significante tweewegsinteracties, één significante driewegsinteractie en één significante vierweginteractie gevonden, respectievelijk in 2, 1, 1, 2 en 1 van de 5 sets van vignetten. Deze worden weergegeven in tabel 4.

Vignetten		1	2	3	4	5
<i>Tweewegsinteracties</i>						
	Context x signaal slachtoffer			$p = .013$ F(4,529) = 3.199	$p = .028$ F(4,513) = 2.737	
	Context x alcohol dader			$p = .011$ F(8,529) = 2.517		
	Context x alcohol slachtoffer			$p = .004$ F(8,529) = 2.840		
<i>Driewegsinteractie</i>						
	Alcohol slachtoffer x alcohol dader x signaal slachtoffer	$p = .019$ F(4,549) = 2.988				$p = .016$ F(4,498) = 3.076
<i>Vierweginteractie</i>						
	Context x signaal slachtoffer x alcohol dader x kledij slachtoffer			$p = .019$ F(8,529) = 2.307		

Tabel 4. Waarden van de significante interacties van de dimensies. De nummering van de vignetten heeft geen betekenis gezien de dimensies werden in alle vignetten gerandomiseerd; deze wijzen enkel op de volgorde waarin de reeksen vignetten werden geanalyseerd, gegeven dat dat er vijf vignetten werden bevroegd per respondent.

De interpretatie van deze interacties (voor wat betreft de onderliggende levels) van de opgenomen dimensies is vrij complex en valt buiten het bestek van deze studie. Bovendien worden deze significante interacties slechts bij 1 tot 2 van de 5 reeksen van vignetten, en dus bij de minderheid, geobserveerd. Zowel context, signaal van het slachtoffer, alcoholnuttiging langs de kant van de dader en alcoholnuttiging langs de kant van het slachtoffer worden frequent in de significante interacties geobserveerd. Daarvan werd ook voor context en het signaal van het slachtoffer specifiek een significant hoofdeffect geobserveerd, wat niet het geval was voor alcoholnuttiging lang de kant van de dader of langs de kant van het slachtoffer.

5. Discussie

5.1. Algemene bevindingen

In dit onderzoek scoort de steekproef eerder hoog op feministische opvattingen en laag op tolerantie ten aanzien van SGG. Dit zou te wijten kunnen zijn aan het feit dat de steekproef hoofdzakelijk bestaat uit universiteitsstudenten en zij hoger zijn opgeleid dan de gemiddelde Belg. Hoger onderwijs, vooral voor vrouwen, is een van de belangrijkste manieren om genderstereotypen tegen te gaan (Abdulina et al., 2021). Onderwijs voorziet dan ook meer en meer in programma's om genderverschillen bij bijvoorbeeld opleidingen te vermijden (Kollmayer et al., 2018)

Daarenboven zit de gemiddelde student uit de steekproef verder in zijn studietraject. Het merendeel van de steekproef zit in een masterjaar en bovendien werden er evenveel participanten bereikt die zelfs geen student meer zijn. De gemiddelde leeftijd in de steekproef is 23 jaar dus ook hier zou de opleiding hoger onderwijs, of een bredere levenservaring, kunnen bijdragen tot een meer feministische ingesteldheid en een lagere tolerantie ten opzichte van SGG. Een studentencontext zou anderzijds ook meer exposure aan SGG kunnen betekenen, wat de perceptie van SGG zou kunnen beïnvloeden. De studie van Krebs en collega's (2016) vond dan ook dat sinds de start van het hoger onderwijs 21% van de vrouwelijke studenten slachtoffer werd van aanranding. Dit zou verklarend kunnen zijn voor het feit dat respondenten die ooit SGG meemaakten in deze studie, meer feministisch zijn ingesteld en minder tolerant staan tegenover SGG. Studies tonen dan ook aan dat vrouwen tussen de 18 en 24 jaar vaker het slachtoffer worden van SGG dan vrouwen uit andere leeftijdsgroepen (Sinozich & Langton, 2014). Dit omdat zij op deze leeftijd voor het eerst gaan studeren in een andere stad (Arnett, 2000).

Dit onderzoek vertrekt van een heteronormatieve benadering waarbij de vrouw in het scenario het slachtoffer is en de man de dader, conform de genderrolstereotypen en zoals dit in werkelijkheid meestal het geval is (Pieters et al., 2010; Van Houtte et al., 2013). De stereotypen die werden getriggerd in de vignetten zijn dan ook vaak man-vrouwspecifiek, zoals bijvoorbeeld de kleding van het vrouwelijke slachtoffer. SGG tussen gelijke geslachten of van vrouwen op mannen wordt in deze studie dus buiten beschouwing gelaten. Nochtans wordt het probleem van SGG van vrouwen op mannen onderschat. Forsman (2017) toonde in zijn overzichtsstudie van prevalentiecijfers dat tot bijna 30% van de mannelijke studenten in de

opgenomen studies ooit slachtoffer werd van SGG. Verkrachtingsmythes opereren dan ook op dezelfde manier voor mannelijke en vrouwelijke slachtoffers, waarbij de acceptatie van verkrachtingsmythes samenhangt met het idee dat mannen niet verkracht kunnen worden en dus valse aangiftes doen (Walfield, 2021).

In dit onderzoek wordt gevonden dat vrouwen significant meer feministische opvattingen aanhangen dan mannen, en dus minder genderstereotiep denken. Daarnaast staan ze ook significant minder tolerant tegenover SGG dan mannen. Dit is niet verrassend gezien vrouwen vaker het slachtoffer zijn van SGG dan mannen (Pieters et al., 2010; Schapansky et al., 2021; Van Houtte et al., 2013). Ook in de huidige studie denken respondenten die ooit SGG hadden meegemaakt minder genderstereotiep en staan zij minder tolerant tegenover SGG. In het eerder genoemde onderzoek van Humphreys (2007) werd dan ook gesteld dat mannelijke studenten sneller toestemming herkennen in vignetten en zij ambigue toestemmingssituaties sneller aanvaardbaar vinden dan vrouwelijke studenten. Vrouwen zouden voorzichtiger zijn in de interpretatie van toestemming.

Daarnaast werd eerder gewezen op het belang van traditionele seksuele scripts. Mannen worden voorgeschreven initiatief te nemen in de seksuele interactie terwijl vrouwen voorzichtiger horen te zijn, waardoor toestemming voor hen een andere betekenis krijgt (Humphreys, 2007). Dit zou kunnen verklaren waarom mannen sneller toestemming denken te herkennen dan vrouwen. Bovendien geloven mannen vaker in het eerder genoemde *token resistance script*, waarbij een initiële weigering tot seksuele interactie toch geïnterpreteerd wordt als een onderdrukt verlangen (Wood et al., 2019). Zo zouden bepaalde factoren in de vignetten mogelijk door de mannelijke respondenten kunnen worden geïnterpreteerd als een verlangen en mogelijks zelfs als een vorm van toestemming, hoewel het slachtoffer in het vignet de man bijvoorbeeld geen aandacht schonk. Er werd overigens ook gevonden dat mannen verkrachtingsmythes meer onderschrijven dan vrouwen en dat deze mythes seksueel grensoverschrijdend gedrag rechtvaardigen (Rudman et al., 2013). Hierdoor zouden zij door sterker stereotiep te denken, sneller toestemming kunnen herkennen en daardoor mogelijk toleranter staan tegenover SGG.

5.2. Onderzoeksvraag 1: *Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?*

In deze studie wordt, zoals verwacht op basis van literatuur voor meer expliciete vormen van SGG, gevonden dat respondenten die minder stereotiep denken, minder tolerant staan tegenover SGG en omgekeerd. Hoewel in deze studie enkel een correlatie werd uitgevoerd, is het aannemelijk dat de score van de respondenten op de vignetten wordt bepaald door de mate waarin ze al dan niet genderstereotiep denken en niet omgekeerd. Genderstereotypen hebben dan ook een dieper liggende en meer latente structuur, die overigens in ons taalgebruik wordt weerspiegeld (Lewis & Lupyan, 2020), terwijl de vignetten daar in deze studie een praktische toepassing van zijn. Eerder werd al gewezen op de link tussen genderstereotypen, verkrachtingsmythes en *victim blaming*, die op hun beurt ook als een vorm van tolerantie tegenover SGG kunnen worden beschouwd, gezien een oorzaak bij het slachtoffer wordt gezocht voor wat deze is overkomen (Chapleau, 2007; Grubb & Turner, 2012; Ståhl et al., 2010). Zo vonden Russell en Trigg (2004) aan de hand van vragenlijsten bij Amerikaanse studenten een hogere mate van tolerantie tegenover seksuele intimidatie wanneer er sprake was van seksisme en vijandigheid ten aanzien van vrouwen.

Gezien stereotypen ook een grote rol spelen in de perceptie van toestemming (Jozkowski & Peterson, 2012; Jozkowski et al., 2017; Muehlenhard et al., 2016; Wood et al., 2019), zou dit kunnen bijdragen aan de verklaring van het effect geobserveerd bij onderzoeksvraag 1. Zo zou het kunnen dat de associatie tussen genderrolstereotypes en tolerantie tegenover SGG te wijten is aan het feit dat het stereotiep denken ervoor zorgt dat bepaalde factoren in de vignetten sneller worden geïnterpreteerd als toestemming. Dit effect zou dan, zoals hierboven aangehaald, sterker moeten zijn voor mannen omdat zij toestemming sneller herkennen vanuit hun evolutionaire, stereotiepe plicht om meer initiatief te nemen in seksuele interacties (Humphreys, 2007). Dit werd echter niet volledig teruggevonden in huidige studie. Hoewel mannen in deze studie hoger scoren op stereotiep denken en tolerantie tegenover SGG, en er een significante (maar kleine) correlatie werd gevonden tussen beide voor de volledige steekproef, zien we deze correlatie niet bij de mannen, zoals we zouden verwachten. Dit zou kunnen betekenen dat de stereotypen de vrouwen meer triggeren in het beoordelen van de vignetten of ook dat deze stereotypen minder meespelen in de beoordeling van de vignetten bij de mannen. Vrouwen zijn immers veel voorzichtiger in hun interpretatie van toestemming en aanvaardbaarheid van seksueel gedrag (Humphreys, 2007). Anderzijds lijkt het logischer dat er gewoon te weinig mannen werden opgenomen in deze studie. Grotere steekproeven zorgen er namelijk voor dat

zeldzame verbanden kunnen worden ontdekt (Lin et al., 2013). Daarnaast is het mogelijk dat de vignetten er niet goed in zijn geslaagd net die aspecten, die de ambiguïteit van toestemming verhogen en stereotypen triggeren, bloot te leggen.

5.3. Onderzoeksvraag 2: *Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?*

Heel frequent wordt alcoholgebruik, zowel langs de kant van de dader als van het slachtoffer, in de literatuur aangetoond als factor die samenhangt met ambigue vormen van toestemming en misinterpretaties (Europese Commissie, 2016; Muehlenhard et al., 2016; Walsh et al., 2019). Hoewel hier eerder verschillende verklaringen voor werden geboden, komt dit aspect niet significant naar voren in de vignetten om tolerantie tegenover SGG aan te tonen. Wel wordt het vaak geobserveerd in enkele significante interacties, hoewel deze niet in alle reeksen van vignetten worden gevonden.

Wanneer mannen hebben gedronken, wordt het interpreteren van toestemming moeilijker (Davis et al., 2009; Muehlenhard et al., 2016). De reden waarom dit niet in onze studie meespeelt, is omdat de (mannelijke) respondenten in huidige studie een scenario observeren waarin zij zelf nuchter zijn. Dit verklaart echter niet waarom het effect van alcohol bij het slachtoffer niet significant werd gevonden. Vrouwen die hebben gedronken worden nochtans als meer gewillig en seksueel opgewonden gezien (Wood et al., 2019). Daarnaast wordt vrouwen die SGG meemaakten, meer schuld toegeschreven wanneer zij hadden gedronken (Grubb & Turner, 2012). Het kan ermee te maken hebben dat deze interpretatie van intoxicatie afhangt van enkele andere aspecten die aanwezig zijn in een studentencontext, zoals bijvoorbeeld luide muziek. Muziek leidt namelijk tot een hogere mate van arousal (Lim & Park, 2018). Meer onderzoek is nodig om de bijdrage van alcoholgebruik aan tolerantie tegenover SGG in kaart te brengen. Het is mogelijk dat het effect van alcohol afhangt van andere factoren en dat de relatie complexer is dan verondersteld.

In alle tot bijna alle reeksen van vignetten komt de thuiscontext (van de man en het slachtoffer) naar voor als significante voorspeller van tolerantie tegenover SGG. Dit is consistent met wat eerder werd gesteld (Europese Commissie, 2016). Anderzijds stelde de Eurobarometer ook dat dit gold voor de publieke ruimte, wat in huidig onderzoek wordt weerspiegeld door een dancing, op straat of op restaurant. Deze laatste drie worden in huidige studie nochtans niet (over alle reeksen vignetten) significant bevonden. Ook onder de categorie

‘omstandigheden’ werd het vrijwillig meegaan van het slachtoffer naar huis gerelateerd aan misinterpretaties van toestemming (Europese Commissie, 2016). Dit wordt bevestigd door huidig onderzoek en kan dan een mooie illustratie zijn van de *Sexual Precedent Theory*. Deze veronderstelt dat toestemming voor één aspect ook meteen toestemming betekent voor andere gedragingen (Shotland & Goodstein, 1992). Zo zou het meegaan naar huis of thuis uitnodigen dan als een vorm van toestemming kunnen worden gezien voor een verdere stap die de thuiscontext zou kunnen impliceren. Wanneer toestemming werd gegeven voor een bepaalde gedraging, staat men overigens minder tolerant ten aanzien van afwijzing van een verdere stap in de seksuele interactie (Shotland & Goodstein, 1992; Willis & Jozkowski, 2019).

In deze studie wordt het signaal van het slachtoffer significant bevonden in de beoordeling van de vignetten. Wanneer het slachtoffer de man nieuwsgierig aankijkt wanneer deze haar aandacht probeert te trekken, dan staan respondenten significant toleranter tegenover het SGG. Dit kan impliceren dat het aandacht schenken wordt geïnterpreteerd als een vorm van non-verbale toestemming. Walsh en collega’s (2019) gaven dan ook aan dat non-verbale toestemmingsstrategieën zoals lichaamstaal kunnen bijdragen aan een moeizamere interpretatie van toestemming en hogere tolerantie van seksueel geweld. Aansluitend wordt gesteld dat dezelfde gedragingen die iemand stelt die seksueel geïnteresseerd is, ook voorkomen in andere situaties waarin men positief affect ten aanzien van iemand ervaart (zonder seksuele connotatie), zoals glimlachen of het dragen van parfum. Hoewel deze gedragingen geen toestemming impliceren, worden ze vaak op die manier geïnterpreteerd (Wood et al., 2019). Dit kan betekenen dat het nieuwsgierig kijken van het slachtoffer wordt geïnterpreteerd als seksuele interesse, wat nochtans verschillende andere affecten kan weerspiegelen. Een Amerikaanse studie bevroeg, aan de hand van interviews, welke signalen van vrouwen werden geïnterpreteerd als seksuele interesse, voorafgaand aan seksuele interacties. Daarbij kwamen oogcontact, aandachtig luisteren en lachen om iemands grapjes naar de voorgrond (Bedera, 2017).

In de huidige studie wordt niet gevonden dat provocerende kledij bij het slachtoffer, hier gerepresenteerd door een korte rok en diepe décolleté, leidt tot een hogere tolerantie ten aanzien van SGG in de vignetten. Dit werd nochtans wel gevonden in voorgaande literatuur (Europese Commissie, 2016). Impliciete stereotypen worden meer automatisch verwerkt en vragen minder bewustzijn, intentie of controle (Pardal et al., 2020). Mogelijks werden bepaalde stereotypen zoals deze te expliciet getriggerd in de vignetten, waardoor respondenten meteen door hadden dat ze daarop werden beoordeeld. Sociaal wenselijk antwoorden kan dan het gevolg zijn.

5.4. Sterktes van de studie

Een grote sterkte van de studie is de omvangrijke steekproef. 810 respondenten vulden de vragenlijst volledig in. Een grotere steekproef komt de power ten goede (Brunnström & Barkowsky, 2018). Daarnaast is het onderzoek perfect repliceerbaar, waarbij het gebruik van andere schalen dan de GRBS-SF of andere factoren in de vignetten een interessant, aanvullend beeld zou kunnen geven. De GRBS-SF die werd gebruikt, is een valide en betrouwbare schaal (Brown & Gladstone, 2012). Ook het gebruik van een factorieel survey design is uiterst geschikt voor een onderzoek als dit waarbij attitudes van respondenten worden nagegaan bij een emotioneel complexe thematiek. Het FSE is dan ook ideaal om realistische situaties na te bootsen die in werkelijkheid moeilijk of ongepast zijn om te onderzoeken (Auspurg & Hinz, 2015). Bovendien combineert de methode enerzijds kenmerken van manipulatie en randomisatie en anderzijds ook klassieke surveyvragen. Het experimentele luik in deze studie zorgt voor een sterke interne validiteit, terwijl er ook sprake is van een sterke externe validiteit doordat er, hier dan wel binnen een studentenpopulatie, gebruik wordt gemaakt van een grote, representatieve steekproef (Auspurg & Hinz, 2015).

Wat huidige studie interessant en uniek maakt, is dat er is getracht de link te leggen tussen genderrolstereotypes en aanvaardbaarheid van SGG, alsook de link tussen die factoren die de ambiguïteit van toestemming verhogen en tolerantie, binnen een meer grijze zone van impliciete vormen van SGG. Het verband tussen genderstereotypen en SGG werd voorheen uitvoerig aangetoond (Jozkowski & Peterson, 2012; Jozkowski et al., 2017; Muehlenhard et al., 2016; Wood et al., 2019). Hetzelfde geldt voor bepaalde factoren die de tolerantie tegenover SGG verhogen en leiden tot een moeizamere perceptie van toestemming (Europese Commissie, 2016; Muehlenhard et al., 2016; Walsh et al., 2019). Echter werd in deze studies hoofdzakelijk gefocust op meer expliciete vormen van SGG, zoals *hands-on* aanrandingen of verkrachting. Zo toestemming enerzijds gelinkt is aan factoren die de tolerantie tegenover SGG verhogen en anderzijds aan genderrolstereotypen, zo wil deze studie het verband nagaan tussen genderrolstereotypen en deze factoren die de tolerantie tegenover SGG verhogen in een meer grijze, ambigue context.

Niet alle factoren uit voorgaande studies werden in de vignetten als significant bevonden. De vraag rijst dan of die bepalende factoren verschillen tussen meer *hands-on* aanrandingen en ambiguere vormen, en anderzijds of de huidige studie er wel in is geslaagd om aan de hand van de vignetten meer vagere situaties van SGG te schetsen.

5.5. Zwaktes van de studie

Naast de mogelijkheid dat de iets oudere studentenpopulatie de resultaten minimaal kan vertekenen, is er ook een probleem met de operationalisering van de SES. Deze werd in kaart gebracht aan de hand van het opleidingsniveau van de moeder en de vader. Dit was echter een slechte keuze. Ten eerste is het opleidingsniveau van beide ouders niet voldoende om iemands SES te bepalen en daarnaast bemoeilijkte deze opsplitsing tussen beide ouders de analyses. Daarom werden in deze studie geen analyses gedaan met betrekking tot de SES; deze waren immers weinig zeggend. Er werd een nieuwe variabele aangemaakt die de opleidingsniveaus van beide ouders samennam en er werd aan elk opleidingsniveau een cijfer gegeven volgens hiërarchie. Van deze cijfers werd toen een gemiddelde genomen maar dit is weinigzeggend omdat lagere en hogere opleidingsniveaus elkaar kunnen uitmiddelen. Een interessante Iraanse studie ging bijvoorbeeld na welke kenmerken het meest geschikt zijn om iemands SES te meten, gebaseerd op betrouwbaarheid en veralgemeenbaarheid (Shafiei et al., 2019). Enkele daarvan zijn de grootte van het huishouden, het maandinkomen van het gezin tot zelfs het bezit van een wagen of magnetron. De SES enkel laten afhangen van het opleidingsniveau van de ouders is niet voldoende.

De steekproef scoort over het algemeen niet erg hoog op genderstereotiep denken en is laag tolerant tegenover SGG. Daarnaast is de correlatie tussen beide niet erg groot. Dit kan, zoals eerder besproken, verschillende verklaringen hebben. Eén verklaring die tevens ook als zwakte van de studie kan worden beschouwd, is dat de GRBS-SF die werd gebruikt om genderstereotiep denken in kaart te brengen, best wel expliciete stellingen voorlegt. Items als *Vrouwen met kinderen zouden niet buitenshuis moeten gaan werken als dat financieel niet nodig is* of *Vrouwen zouden zich eerder moeten bezighouden met huishoudelijke taken en de opvoeding van kinderen, dan te verlangen naar professionele en zakelijke carrières*, dragen heel expliciet het stereotiepe beeld van mannen en vrouwen naar voor. Respondenten zouden zich door de extreme stellingen bewust kunnen worden van de onderliggende stereotypen waardoor ze sociaal wenselijk gaan antwoorden. Hoewel het onderzoek anoniem is, zouden zij voor zichzelf wenselijk kunnen antwoorden en gaat de latente werking van stereotypen op die manier verloren. De stellingen zijn mogelijk niet genuanceerd genoeg.

Genderstereotypen kunnen immers zowel expliciet en impliciet zijn (Pardal et al., 2020). Impliciete en expliciete attitudes kunnen erg van elkaar verschillen, waarbij impliciete attitudes, gemeten aan de hand van de Implicit Association Test, associaties weerspiegelen waaraan de

persoon in zijn omgeving werd blootgesteld, maar niet noodzakelijk bewust worden onderschreven (Karpinski & Hilton, 2001). De Implicit Association Test (IAT; Greenwald et al., 1998) is een instrument om interindividuele verschillen in automatische, impliciete beoordelingen te meten door het snel classificeren van paren stimuli in twee elkaar uitsluitende categorieën (Schimmack, 2021). Een studie toont dat de IAT de best beschikbare methode is boven andere (impliciete) metingen zoals zelfgerapporteerde oordelen om automatische oordelen op persoonsniveau te meten (Vianello & Bar-Anan, 2021). Door de focus op meer ambigue vormen van SGG is het aangewezen vooral impliciete stereotypen zo goed mogelijk te meten. In plaats van de GRBS-SF zou ervoor geopteerd kunnen worden impliciete genderstereotypen in kaart te brengen aan de hand van de IAT, door respondenten bijvoorbeeld concepten als ‘huishouden’ of ‘rekeningen betalen’ te laten indelen in de categorie man versus vrouw. Een Britse studie toonde dan ook de validiteit en betrouwbaarheid aan van het gebruik van de IAT aan de hand van Qualtrics (Carpenter et al., 2019).

Bovendien is de GRBS-SF een Amerikaanse schaal, waardoor er ook een cultuureffect zou kunnen meespelen. Wat Amerikaanse en Vlaamse studenten genderstereotiep vinden, en de mate waarin de maatschappij deze stereotypen al dan niet bewust aanhangt, kan verschillen. Het meeste onderzoek naar genderstereotypen werd tot op vandaag uitgevoerd in de Verenigde Staten (Obioma et al., 2021).

Hetgeen het interpreteren van gemiddelden bij de GRBS-SF en de vignetten bemoeilijkt, is het feit dat de gemiddelden worden afgezet tegen de minimum- en maximumscores die de respondenten kunnen halen, waarbij de minimumscores niet op 0 zijn gefixeerd. Wat betreft de genderrolstereotypen kunnen respondenten een score halen tussen 10 en 50 en voor de vignetten een score tussen 5 en 25. Dit maakt dat gemiddelden tussen dit bereik moeten worden beschouwd en het moeilijker is ze te interpreteren, gezien het referentiepunt niet 0 is. Verder zijn er best veel dimensies en levels opgenomen in de vignetten. Het totale scenario-universum bestaat uit 180 combinaties, wat erg veel is. Veel dimensies en levels houden beter rekening met de complexiteit en rijkheid van het echte leven, maar ondermijnen de orthogonaliteit van de variabelen (Ludwick & Zeller, 2001). Daarnaast is het design ongebalanceerd, wat betekent dat er niet is geopteerd voor een gelijke random verdeling van alle levels van de dimensies over de vignetten. Alle levels in alle vijf de vignetten die respondenten voor zich kregen, werden volledig gerandomiseerd. Het feit dat het ene level veel frequenter kan worden gepresenteerd aan de respondenten dan het andere, kan een vertekenend effect hebben in de resultaten. Zo zijn bepaalde kenmerken mogelijks hoofdzakelijk significant bevonden doordat deze vaker werden

geobserveerd (Atzmüller & Steiner, 2010). Daardoor moeten voorgaande analyses met zeer veel voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Waar extra moet voor worden gewaakt in deze studie, is dat een hogere tolerantie tegenover SGG, gemeten aan de hand van de vignetten, niet wordt gegeneraliseerd naar een algemene hogere tolerantie tegenover SGG. Deze tolerantie werd specifiek onderzocht in de context van de vignetten en het is uiterst onjuist en zelfs gevaarlijk om te concluderen dat mensen die toleranter staan tegenover de vignetten, SGG in het algemeen meer aanvaardbaar vinden. Deze tolerantie kan door veel meer aspecten worden gemeten en bovendien zijn de antwoorden op de vignetten misschien niet eens een goede representatie van tolerantie ten aanzien van SGG. Het blijft van belang om de gevonden resultaten in de studie te nuanceren. Aansluitend zijn de vignetten mogelijks ook geen goede representatie van de ‘grijze zone’ van SGG. Hier werd geopteerd voor een combinatie tussen een verbale en fysieke vorm van SGG, dat bovendien ook vooral kan worden geïnterpreteerd in het licht van de factoren die in de vignetten worden gerandomiseerd. Mogelijk kan dit verwarrend werken, en is het moeilijker om het effect van de verbale vorm te onderscheiden van de fysieke. Het zijn hoofdzakelijk de factoren die in de vignetten variëren die het ambigue aspect aan de ‘grijze zone’ bepalen, waardoor het ene vignet mogelijks ‘grijzer’ is dan het andere.

5.6. Aanbevelingen voor verder onderzoek en implicaties

Voor verder onderzoek rond dezelfde thematiek of replicatiestudies worden vervolgens enkele aanbevelingen geformuleerd. Eerst en vooral kan het onderzoek worden uitgebreid naar een ruimere, algemene steekproef, representatief voor de Vlaamse of Belgische gemeenschap. Daarmee wordt verhinderd dat de resultaten specifiek zijn voor een studentenpopulatie, en dus zijn gelinkt aan factoren die typisch zijn aan deze doelgroep. Het algemene opleidingsniveau en de blootstelling aan SGG zullen zo mogelijks dalen en representatiever worden (Abdulina et al., 2021; Sinozich & Langton, 2014). Verder kan het interessant zijn effecten van bepaalde sociodemografische kenmerken op de GRBS-SF en vignetten uit te diepen, zoals of er een significant verschil is in de resultaten naar gelang de opleidingscategorie of de socio-economische status. Om tegemoet te komen aan de eerder lage correlatie die werd geobserveerd tussen genderrolstereotypen en tolerantie tegenover SGG, kan geopteerd worden om stereotypen impliciet te triggeren in onderzoek. Naast het gebruik van andere schalen dan de GRBS-SF, zoals bijvoorbeeld de IAT, kunnen ook voor de vignetten andere dimensies worden gebruikt. Ook kunnen enkel die levels worden gebruikt die in de huidige studie significant worden bevonden om deze zo verder uit te klaren. Idealiter zou er dan ook werk moeten worden

gemaakt van minder dimensies en minder levels om de complexiteit te beperken (Ludwick & Zeller, 2001). Belangrijk voor vervolgonderzoek is echter dat de levels van de dimensies in de vignetten gebalanceerd worden.

De correlatie tussen genderrolstereotypen en tolerantie tegenover SGG werd niet teruggevonden bij de mannen uit de steekproef, wat vreemd is gezien dit wel zo is voor de vrouwen en gezien mannen significant hoger scoren op stereotiep denken en tolerantie tegenover SGG dan de vrouwen. Daardoor waakt gelijkaardig onderzoek er best over dat er genoeg mannen in de studie worden opgenomen zodat de kans groter wordt een significante correlatie bij deze groep te observeren (Lin et al., 2013). Gezien dit effect enkel bij de vrouwen werd geobserveerd, kan verder onderzoek zich toelagen op dit verband. Er kan dan bijvoorbeeld worden onderzocht of de lagere tolerantie tegenover SGG bij vrouwen wordt gemedieerd of gemodereerd door een grotere gevoeligheid voor genderstereotypen (hun hogere feministische ingesteldheid). Mogelijk wegen de stereotypen bij de vrouwen zwaarder door bij het beoordelen van de vignetten of worden ze daardoor volledig bepaald. Verder onderzoek zou zich kunnen verdiepen in deze correlatie door ook onderzoek te doen naar de voorspellende kracht van genderstereotypen op de beoordeling van de vignetten. Hier rijst dan een vraag naar causaliteit. Correlatie is immers niet hetzelfde als causaliteit en er zijn verschillende methodes om causaliteit te testen (Kathpalia & Nagaraj, 2019).

Bij de twee onderzoeksvragen kunnen overigens nog verdere analyses worden uitgevoerd met betrekking tot de sociodemografische factoren die zijn opgenomen in huidige studie. Zo kunnen de gevonden verbanden bijvoorbeeld telkens worden bekeken per geslacht (zoals bij onderzoeksvraag 1 is gebeurd), opleidingscategorie of socio-economische status. Hetzelfde geldt voor de vraag of men ooit SGG heeft meegemaakt. Bijvoorbeeld bij onderzoeksvraag 2: *Is het gevonden effect van hogere tolerantie van de vignetten wanneer het slachtoffer bij de man thuis is, significant meer uitgesproken bij mensen die nooit slachtoffer zijn geweest van SGG?*

Zo onderzoeksvraag 1 het effect nagaat van genderstereotiep denken op de vignetbeoordeling en onderzoeksvraag 2 het effect van de dimensies in de vignetten op de vignetbeoordeling, zo zou een nieuwe onderzoeksvraag kunnen bestaan uit een interactie tussen beide. Er kan worden onderzocht of er een interactie bestaat tussen genderrolstereotypes en deze factoren. De vraag is dan of respondenten die hoger scoren op genderstereotiep (traditioneler) denken specifiek bij bepaalde aspecten (bijvoorbeeld wanneer het slachtoffer

aandacht schenkt) een hogere tolerantie vertonen tegenover SGG. Aansluitend kan ook de vraag worden gesteld of deze aspecten dan als moderator of mediator fungeren in dat verband. Dan kan eveneens worden bestudeerd of dit effect meer uitgesproken is voor mannen dan voor vrouwen, voor een bepaalde studiecategorie, SES etc.

Gezien er effectief een effect wordt gevonden van genderstereotiep denken en het aandacht schenken van het slachtoffer plus de thuiscontexten op de vignetbeoordeling, is er nood aan sensibilisering. De vignetbeoordeling wordt voorzichtig beschouwd als een maat voor aanvaardbaarheid van ambigue vormen van SGG. Daarom is het uiterst belangrijk aandacht te hebben voor de bewustwording van genderkwesties en de vergaande effecten die genderstereotiep denken met zich mee kan dragen. Eerder werd al gewezen op de link tussen genderstereotypen en verkrachtingsmythes en *victim blaming*, die op hun beurt ook als een vorm van tolerantie tegenover SGG kunnen worden beschouwd, gezien een oorzaak bij het slachtoffer wordt gezocht voor wat deze is overkomen (Chapleau, 2007; Grubb & Turner, 2012; Ståhl et al., 2010). Impliciete genderstereotypen zitten diep geworteld in de maatschappij waardoor ze moeilijk te veranderen zijn. Echter werd op basis van een tijdreeksanalyse over 10 jaar wel aangetoond dat zowel impliciete als expliciete genderstereotypen aan kracht verliezen wanneer genderrollen ook in werkelijkheid veranderen (Charlesworth & Banaji, 2021).

Niet alleen voor de algemene samenleving is het van groot belang zich bewust te zijn van deze nefaste gevolgen. Ook politiemensen en rechters, die door het ontbreken van informatie moeten terugvallen op stereotypen, zijn erg vatbaar zijn voor verkrachtingsmythes, wat nefaste gevolgen kan hebben voor slachtoffers (Cossins, 2020; Venema, 2016). Zowel rechters, juryleden als politieagenten laten zich frequent leiden door tal van extralegale factoren doordat de bewijskracht van ambigue situaties van aanranding vaak beperkt is. De verantwoordelijkheid wordt dan vaak bij de slachtoffers zelf gelegd (Beichner & Spohn, 2005; Brown et al., 2007). Stereotypen en verkrachtingsmythes spelen al te vaak mee in de veroordeling, waarbij de geloofwaardigheid van een slachtoffer sterk wordt ondermijnd (Randall, 2010).

6. Conclusie

De impact van genderrolstereotypes op meer ambigu SGG en van factoren die tolerantie tegenover ambigue vormen van SGG beïnvloeden, werd minder onderzocht dan bij meer expliciete vormen van SGG. In deze studie wordt gevonden dat wie meer genderstereotiep denkt, bepaalde ambigue vormen van SGG meer tolereert. Daarnaast is deze tolerantie groter wanneer het vrouwelijke slachtoffer aandacht schenkt aan de man die haar probeert te verleiden en wanneer deze ambigue vormen van SGG thuis gebeuren bij de dader of bij het slachtoffer. Deze aspecten zorgen er namelijk voor dat toestemming, als belangrijkste criterium voor de strafbaarstelling van SGG, moeilijker en mogelijk verkeerd wordt geïnterpreteerd. Gezien deze vaststellingen, is het van groot belang aandacht te hebben voor de bewustwording van genderkwesties en de vergaande effecten die genderstereotiep denken met zich mee kan dragen. Ook het feit dat politiemensen en rechters vaak terugvallen op stereotypen kan nefaste gevolgen hebben voor slachtoffers van SGG.

7. Bibliografie

Abbey, A., & Melby, C. (1986). The effects of nonverbal cues on gender differences in perceptions of sexual intent. *Sex Roles, 15*(5-6), 283-298.

Abdulina, N., Abisheva, A., Movchun, V., Lobuteva, A., & Lobuteva, L. (2021). Overcoming Gender Stereotypes in the Process of Social Development and Getting Higher Education in Digital Environment. *International Journal of Emerging Technologies in Learning, 16*(12).

Alderden, M. A., & Ullman, S. E. (2012). Creating a more complete and current picture: Examining police and prosecutor decision-making when processing sexual assault cases. *Violence against women, 18*(5), 525-551. <https://doi.org/10.1177/1077801212453867>

Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist, 55*(5), 469. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>

Atzmüller, C., & Steiner, P. M. (2010). Experimental vignette studies in survey research. *Methodology, 6*(3), 128-138. <https://doi.org/10.1027/1614-2241/a000014>

Auspurg, K., & Hinz, T. (2015). *Factorial survey experiments* (Vol. 175). Sage Publications.

Bedera, N. (2017). *Moaning and Eye Contact: College Men's Negotiations of Sexual Consent in Theory and in Practice* [University of Michigan]. American Sociological Association.

Beichner, D., & Spohn, C. (2005). Prosecutorial charging decisions in sexual assault cases: Examining the impact of a specialized prosecution unit. *Criminal justice policy review, 16*(4), 461-498. <https://doi.org/10.1177/0887403405277195>

Brown, J. M., Hamilton, C., & O'Neill, D. (2007). Characteristics associated with rape attrition and the role played by scepticism or legal rationality by investigators and prosecutors. *Psychology, Crime & Law, 13*(4), 355-370. <https://doi.org/10.1080/10683160601060507>

Brown, M. J., & Gladstone, N. (2012). Development of a short version of the Gender Role Beliefs Scale. *International Journal of Psychology and Behavioral Sciences, 2*(5), 154-158. DOI: 10.5923/j.ijpbs.20120205.05

Brunnström, K., & Barkowsky, M. (2018). Statistical quality of experience analysis: on planning the sample size and statistical significance testing. *Journal of Electronic Imaging*, 27(5). <https://doi.org/10.1117/1.JEI.27.5.053013>

Burn, S. M. (2019). The psychology of sexual harassment. *Teaching of Psychology*, 46(1), 96-103. <https://doi.org/10.1177/0098628318816183>

Carpenter, T. P., Pogacar, R., Pullig, C., Kouril, M., Aguilar, S., LaBouff, J., Isenberg, N., & Chakroff, A. (2019). Survey-software implicit association tests: A methodological and empirical analysis. *Behavior research methods*, 51(5), 2194-2208.

Chapleau, K. M., Oswald, D. L., & Russell, B. L. (2007). How ambivalent sexism toward women and men support rape myth acceptance. *Sex Roles*, 57, 131-136. <https://doi.org/10.1007/s11199-007-9196-2>

Charlesworth, T. E., & Banaji, M. R. (2021). Patterns of Implicit and Explicit Stereotypes III: Long-Term Change in Gender Stereotypes. *Social Psychological and Personality Science*. <https://doi.org/10.1177/1948550620988425>

Conley, A. H., Overstreet, C. M., Hawn, S. E., Kendler, K. S., Dick, D. M., & Amstadter, A. B. (2017). Prevalence and predictors of sexual assault among a college sample. *Journal of American College Health*, 65(1), 41-49. <https://doi.org/10.1080/07448481.2016.1235578>

Cossins, A. (2020). Factors That Predict Outcomes in Sexual Assault Trials. In *Closing the Justice Gap for Adult and Child Sexual Assault* (pp. 121-151). Palgrave Macmillan, London.

Davis, K. C., Stoner, S. A., Norris, J., George, W. H., & Masters, N. T. (2009). Women's awareness of and discomfort with sexual assault cues: Effects of alcohol consumption and relationship type. *Violence against women*, 15(9), 1106-1125. <https://doi.org/10.1177/1077801209340759>

Depraetere, J., Decrock, C., & Vandeviver, C. (2020). Een factorieel survey experiment naar de aanvaarding van verkrachtingsmythes binnen de politie in België. *Panopticon*, 41(4), 373-391.

Depraetere, J., Vandeviver, C., Vander Beken, T., & Keygnaert, I. (2020). Big boys don't cry: A critical interpretive synthesis of male sexual victimization. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(5), 991-1010. <https://doi.org/10.1177/1524838018816979>

Ehrlich, S. (1998). The discursive reconstruction of sexual consent. *Discourse & Society*, 9(2), 149-171. <https://doi.org/10.1177/0957926598009002002>

Ellemers, N. (2018). Gender stereotypes. *Annual review of psychology*, 69, 275-298. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-122216-011719>

Europese Commissie. (2016). *Special Eurobarometer 449 Gender based Violence*. Geraadpleegd van file:///C:/Users/User/Downloads/ebs_449_en.pdf

Fedina, L., Holmes, J. L., & Backes, B. L. (2018). Campus sexual assault: A systematic review of prevalence research from 2000 to 2015. *Trauma, violence, & abuse*, 19(1), 76-93. <https://doi.org/10.1177/1524838016631129>

Forsman, R. L. (2017). Prevalence of sexual assault victimization among college men, aged 18–24: A review. *Journal of evidence-informed social work*, 14(6), 421-432. <https://doi.org/10.1080/23761407.2017.1369204>

Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: the implicit association test. *Journal of personality and social psychology*, 74(6), 1464.

Grubb, A., & Turner, E. (2012). Attribution of blame in rape cases: A review of the impact of rape myth acceptance, gender role conformity and substance use on victim blaming. *Aggression and violent behavior*, 17(5), 443-452. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.06.002>

Heise, L., Ellsberg, M. & Gottmoeller, M. (2002). A global overview of gender-based violence. *International Journal of Gynaecology and Obstetrics*, 78(1), 5-14. [https://doi.org/10.1016/S0020-7292\(02\)00038-3](https://doi.org/10.1016/S0020-7292(02)00038-3)

Humphreys, T. (2007). Perceptions of sexual consent: The impact of relationship history and gender. *Journal of Sex Research*, 44(4), 307-315. <https://doi.org/10.1080/00224490701586706>

Jozkowski, K. N., & Peterson, Z. D. (2012). College students and sexual consent: Unique insights. *Journal of sex research*, 50(6), 517-523. <https://doi.org/10.1080/00224499.2012.700739>

Jozkowski, K. N., Marcantonio, T. L., & Hunt, M. E. (2017). College students' sexual consent communication and perceptions of sexual double standards: A qualitative investigation. *Perspectives on sexual and reproductive health*, 49(4), 237-244. <https://doi.org/10.1363/psrh.12041>

Karpinski, A., & Hilton, J. L. (2001). Attitudes and the Implicit Association Test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(5), 774-788. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.5.774>

Kathpalia, A., & Nagaraj, N. (2019). Measuring causality: The Science of Cause and Effect. ArchivePrefix.

Kerr, P. S., & Holden, R. R. (1996). Development of the gender role beliefs scale (GRBS). *Journal of Social Behavior and Personality*, 11(5), 3.

Kollmayer, M., Schober, B., & Spiel, C. (2018). Gender stereotypes in education: Development, consequences, and interventions. *European Journal of Developmental Psychology*, 15(4), 361-377. <https://doi.org/10.1080/17405629.2016.1193483>

Krebs, C., Lindquist, C., Berzofsky, M., Shook-Sa, B., Peterson, K., Planty, M., & Stroop, J. (2016). *Campus climate survey validation study: Final technical report* (p. 218). Washington, DC: BJS, Office of Justice Programs.

Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The lancet*, 360(9339), 1083-1088. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)

Langton, L., & Sinozich, S. (2014). Rape and sexual assault among college-age females, 1995-2013. *Bureau of Justice Statistics*.

Lapsey, D. S., Campbell, B. A., & Plumlee, B. T. (2021). Focal Concerns and Police Decision Making in Sexual Assault Cases: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*. <https://doi.org/10.1177/1524838021991285>

Leskinen, E. A., Rabelo, V. C., & Cortina, L. M. (2015). Gender stereotyping and harassment: A “catch-22” for women in the workplace. *Psychology, Public Policy, and Law*, 21(2), 192-204. <https://doi.org/10.1037/law0000040>

Lewis, M., & Lupyan, G. (2020). Gender stereotypes are reflected in the distributional structure of 25 languages. *Nature human behaviour*, 4(10), 1021-1028.

Lim, H. A., & Park, H. (2019). The effect of music on arousal, enjoyment, and cognitive performance. *Psychology of Music*, 47(4), 539-550. <https://doi.org/10.1177/0305735618766707>

Lin, M., Lucas H.C., Shmueli, G. (2013). Too Big to Fail: Large Samples and the p-Value Problem. *Information Systems Research* 24(4), 906-917. <https://doi.org/10.1287/isre.2013.0480>

Ludwick, R., & Zeller, R. A. (2001). The factorial survey: An experimental method to replicate real world problems. *Nursing research*, 50(2), 129-133.

McLaughlin, H., Uggen, C., & Blackstone, A. (2012). Sexual harassment, workplace authority, and the paradox of power. *American sociological review*, 77(4), 625-647. <https://doi.org/10.1177/0003122412451728>

Morabito, M. S., Williams, L. M., & Pattavina, A. (2019). Decision making in sexual assault cases: replication research on sexual violence case attrition in the US.

Muehlenhard, C. L., Humphreys, T. P., Jozkowski, K. N., & Peterson, Z. D. (2016). The complexities of sexual consent among college students: A conceptual and empirical review.

The Journal of Sex Research, 53(4-5), 457-487.
<https://doi.org/10.1080/00224499.2016.1146651>

Obioma, I. F., Hentschel, T., & Hernandez Bark, A. S. (2021). Gender stereotypes and self-characterizations in Germany and Nigeria: A cross-cultural comparison. *Journal of Applied Social Psychology*. <https://doi.org/10.1111/jasp.12801>

Pardal, V., Alger, M., & Latu, I. (2020). Implicit and explicit gender stereotypes at the bargaining table: Male counterparts' stereotypes predict women's lower performance in dyadic face-to-face negotiations. *Sex Roles*, 83(5), 289-302.

Pieters, J., Italiano, P., Offermans, A.M. & Hellemans, S. (2010). *Ervaringen van vrouwen en mannen met psychologisch, fysiek en seksueel geweld*. Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Randall, M. (2010). Sexual assault law, credibility, and "ideal victims": Consent, resistance, and victim blaming. *Canadian Journal of Women and the Law*, 22(2), 397-433.
<https://doi.org/10.3138/cjwl.22.2.397>

Rudman, L. A., Fetterolf, J. C., & Sanchez, D. T. (2013). What motivates the sexual double standard? More support for male versus female control theory. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(2), 250-263. <https://doi.org/10.1177/0146167212472375>

Russell, B. L., & Trigg, K. Y. (2004). Tolerance of sexual harassment: An examination of gender differences, ambivalent sexism, social dominance, and gender roles. *Sex Roles*, 50(7), 565-573. <https://doi.org/10.1023/B:SERS.0000023075.32252.fd>

Sauer, C. G., Auspurg, K., Hinz, T., & Liebig, S. (2011). The application of factorial surveys in general population samples: The effects of respondent age and education on response times and response consistency. *Survey Research Methods*, 5(3), 89-102.
<https://doi.org/10.18148/srm/2011.v5i3.4625>

Schapansky, E., Depraetere, J., Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2021). Seksueel geweld in België: Aard, omvang en risicofactoren van slachtofferschap van seksueel geweld in een nationaal representatieve bevolkingssteekproef. *Panopticon*, 42(3), 227.

Schimmack, U. (2021). The Implicit Association Test: A method in search of a construct. *Perspectives on Psychological Science*, 16(2), 396-414. <https://doi.org/10.1177/1745691619863798>

Schwartz, M. D., & Leggett, M. S. (1999). Bad dates or emotional trauma? The aftermath of campus sexual assault. *Violence against women*, 5(3), 251-271. <https://doi.org/10.1177/10778019922181211>

Shafiei, S., Yazdani, S., Jadidfard, M. P., & Zafarmand, A. H. (2019). Measurement components of socioeconomic status in health-related studies in Iran. *BMC research notes*, 12(1), 1-11.

Shotland, R. L., & Goodstein, L. (1992). Sexual precedence reduces the perceived legitimacy of sexual refusal: An examination of attributions concerning date rape and consensual sex. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18, 756-764. <https://doi.org/10.1177/0146167292186012>.

Simon, W., & Gagnon, J. H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of sexual behavior*, 15(2), 97-120.

Spears, J. W., & Spohn, C. C. (1997). The effect of evidence factors and victim characteristics on prosecutors' charging decisions in sexual assault cases. *Justice Quarterly*, 14(3), 501-524. <https://doi.org/10.1080/07418829700093451>

Spohn, C., & Holleran, D. (2001). Prosecuting sexual assault: A comparison of charging decisions in sexual assault cases involving strangers, acquaintances, and intimate partners. *Justice Quarterly*, 18(3), 651-688. <https://doi.org/10.1080/07418820100095051>

Spohn, C., & Tellis, K. (2019). Sexual assault case outcomes: Disentangling the overlapping decisions of police and prosecutors. *Justice Quarterly*, 36(3), 383-411. <https://doi.org/10.1080/07418825.2018.1429645>

Ståhl, T., Eek, D., & Kazemi, A. (2010). Rape victim blaming as system justification: The role of gender and activation of complementary stereotypes. *Social Justice Research*, 23, 239-258. <https://doi.org/10.1007/s11211-010-0117-0>

Stevens, L. (2002). *Strafrecht en seksualiteit: De misdrijven inzake aanranding van de eerbaarheid, verkrachting, ontucht, prostitutie, seksreclame, zedenschennis en overspel*. Intersentia.

Swim, J. K., & Hyers, L. L. (2009). Sexism. In T. D. Nelson (Eds.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (pp. 407–430). Psychology Press.

Taylor, B. J. (2006). Factorial surveys: Using vignettes to study professional judgement. *The British Journal of Social Work, 36*(7), 1187–120. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch345>

Van Houtte, M., Buysse, A., Caen, M., Enzlin, P., Lievens, J., Dewaele, A., Vermeersch, H., & T'Sjoen, G. (2013). *Sexpert: Seksuele gezondheid in Vlaanderen*. Academia Press.

Venema, R. M. (2014). Police officer schema of sexual assault reports: Real rape, ambiguous cases, and false reports. *Journal of interpersonal violence, 31*(5), 872-899. <https://doi.org/10.1177/0886260514556765>

Venema, R. M. (2016). Making judgments: How blame mediates the influence of rape myth acceptance in police response to sexual assault. *Journal of Interpersonal Violence, 34*(13), 2697-2722. <https://doi.org/10.1177/0886260516662437>

Vianello, M., & Bar-Anan, Y. (2021). Can the Implicit Association Test measure automatic judgment? The validation continues. *Perspectives on Psychological Science, 16*(2), 415-421. <https://doi.org/10.1177/1745691619897960>

Walfield, S. M. (2021). “Men cannot be raped”: Correlates of male rape myth acceptance. *Journal of interpersonal violence, 36*(13-14), 6391-6417. <https://doi.org/10.1177/0886260518817777>

Wallander, L. (2011). Measuring social workers' judgements: Why and how to use the factorial survey approach in the study of professional judgements. *Journal of Social Work, 12*(4), 364-384. <https://doi.org/10.1177/1468017310387463>

Walsh, K., Choo, T.H., Wall, M., Hirsch, J. S., Ford, J., Santelli, J. S., Gilbert, L., Thompson, M. P., Reardon, L., & Mellins, C. A. (2020). Repeat sexual victimization during college: Prevalence and psychosocial correlates. *Psychology of Violence, 10*(6), 676–686. <https://doi.org/10.1037/vio0000339>

Walsh, K., Sarvet, A. L., Wall, M., Gilbert, L., Santelli, J., Khan, S., Thompson, M. P., Reardon, L., Hirsch, J. S., & Mellins, C. A. (2019). Prevalence and correlates of sexual assault perpetration and ambiguous consent in a representative sample of college students. *Journal of Interpersonal Violence. https://doi.org/10.1177/0886260518823293*

Willis, M., Jozkowski, K. N. (2019). Sexual precedent's effect on sexual consent communication. *Archives of Sexual Behavior, 48*(6), 1723–1734. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1348-7>

Wood, E. F., Rikkonen, K. J., & Davis, D. (2019). Definition, communication, and interpretation of sexual consent. *Handbook of sexual assault and sexual assault prevention* (pp. 399-421).

World Health Organization (2015). Strengthening the medico-legal response to sexual violence. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/197498/WHO_?sequence=1

8. Bijlagen

Bijlage 1: Goedkeuringsformulier Facultaire Ethische Commissie

ETHISCHE COMMISSIE

Advies van de commissie

18 april 2021

Inzake protocol van Prof. Dr. Christophe Vandevyer (promotor) en Marjan Suttys (onderzoeker) met als titel 'Een onderzoek naar attitudes omtrent seksuele gedragingen' van 2 februari 2021 met de aanvullende antwoorden op bijkomende vragen en documenten van 13 maart 2021.

De commissie keurt het ingediende onderzoeksvoorstel unaniem goed.

De commissie wenst de onderzoeker en promotor veel succes,

Prof. Dr. Jan Verplaetse

Voorzitter Ethische Commissie - Faculteit Recht en Criminologie (Gent)

Masterproef - onderzoek naar attitudes omtrent seksuele gedragingen

Generic DMP +

Admin Details

Project Name: Masterproef - onderzoek naar attitudes omtrent seksuele gedragingen - Generic DMP +

Project Identifier: Marjan Suffys 01400193

Principal Investigator / Researcher: Marjan Suffys

Description: In dit masterproefonderzoek wordt gefocust op de 'grijze zone' van seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG). De grijze zone kan worden omschreven als seksuele gedragingen waarbij toestemming niet altijd duidelijk aanwezig of ambigu is en dus onderhevig is aan interpretatie. Deze seksuele gedragingen worden in deze studie gevat onder de brede noemer van aanranding en zijn dus grensoverschrijdend en strafbaar. Omwille van hun meer impliciete karakter zijn ze vaak moeilijker te bewijzen. Het concept toestemming, als belangrijkste criterium bij de criminalisering van SGG, is complex en moeilijk te onderzoeken, omdat het vaak onderhevig is aan interpretatie (Walsh et al., 2019). Vaak blijven dergelijke zaken ongestraft, omdat er minder aangifte wordt gedaan en vaak wordt geseponneerd in geval van aangifte (Alderden & Ullman, 2012; Morabito et al., 2019; Spohn & Tellis, 2019).

Bij tolerantie ten aanzien van SGG wordt in de literatuur heel vaak verwezen naar de impact van gendernormen en seksuele scripts (Humphreys, 2007; Jozkowski & Peterson, 2012), heel frequent bij de bespreking van *victim blaming* (Chapleau, 2007; Rudman et al., 2013; Ståhl et al., 2010). Genderstereotypen schrijven voor hoe mannen en vrouwen zouden moeten zijn en hoe ze zich zouden moeten gedragen in verschillende levensdomeinen. Genderstereotypen hebben een impact op hoe mannen en vrouwen zichzelf definiëren en worden behandeld door anderen. Ze bepalen de manier waarop aandacht wordt besteed aan informatie over zichzelf en anderen, hoe deze wordt geïnterpreteerd en onthouden (Ellemers, 2018). Seksisme kan worden gedefinieerd als individuele attitudes, opvattingen en gedragingen, en organisatorische, institutionele en culturele gebruiken die negatieve beoordelingen van individuen, gebaseerd op hun gender reflecteren of de ongelijke status van mannen en vrouwen ondersteunen (Swim & Hyers, 2009). *Victim blaming* ontstaat dan weer wanneer individuen elementen in het gedrag van het slachtoffer aanduiden, zoals intoxicatie, om het slachtoffer op zijn minst gedeeltelijk verantwoordelijk te stellen voor het incident (Schwartz & Leggett, 1999).

Helaas gaat het in de literatuur vaak over kwantificeerbare vormen van SGG (bijvoorbeeld verkrachting), en minder over de meer impliciete 'grijze zone' waarover sprake. Daarom worden in deze studie scenario's van ambigue vormen van SGG voorgelegd aan respondenten. De vraag is of genderrolconformisme en stereotypen bijdragen tot tolerantie of acceptatie ten aanzien van situaties van SGG (zoals bij explicietere vormen). Hier wordt dan specifiek gebruik gemaakt van beschrijvingen

van SGG die de grijze zone representeren. Daarnaast wordt onderzocht welke elementen van situaties van SGG bijdragen aan de tolerantie van SGG (zal worden gemeten aan de hand van een vignetstudie).

In deze studie worden de factoren van de vignetten en hun levels bepaald op basis van factoren die gelinkt zijn aan meer ambigue toestemming of een hogere tolerantie tegenover SGG, gevonden in de literatuur. Hoofdzakelijk werd daarbij vertrokken van de Eurobarometer die in 2016 werd afgenomen in opdracht van de Europese Commissie inzake gendergerelateerd geweld. Factoren die in de Eurobarometer van belang zijn, gaan enerzijds over de plaats van het seksueel gedrag, waarbij de publieke ruimte, thuis, online en de werkplek vooral worden aangehaald, en de omstandigheden. Bij deze laatste worden dan kenmerken voorgesteld als de aanwezigheid van drank of drugs, het al dan niet vrijwillig meegaan van het slachtoffer naar huis, het dragen van provocerende kledij, flirtgedrag, de aan- of afwezigheid van weigering of verzet, het al dan niet hebben van meerdere seksuele partners, het alleen zijn 's nachts na het uitgaan etc. (Europese Commissie, 2016).

Er zal nagegaan worden welke factoren in de scenario's (waarmee de meer ambigue vormen van SGG zullen worden omschreven) bijdragen tot de tolerantie ten aanzien van SGG. Daarnaast wordt bestudeerd of ook genderrolstereotypen hier een rol bij spelen, zoals gevonden in de literatuur voor meer expliciete vormen van SGG. De onderschrijving van genderrolstereotypen zal worden gemeten aan de hand van de genderschaal *Gender Role Belief Scale - Short Form* (GRBS-SF; Brown & Gladstone, 2012).

Onderzoeksvragen:

- Wat is de impact van genderrolstereotypes op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?
- Welke factoren hebben een effect op de tolerantie ten aanzien van bepaalde scenario's van ambigue vormen van SGG?

Daarnaast zal in de analyses gecontroleerd worden voor enkele sociodemografische kenmerken die aan het begin van de studie worden bevraagd: het geboortjaar (leeftijd), geslacht, eigen opleidingsniveau en dat van de ouders (als indirecte maat voor socio-economische status), opleidingscategorie en of men zelf ooit slachtoffer is geworden van SGG.

Institution: Universiteit Gent

Administrative Data

Date of first version

- eerste beknopte draft: 17/12/20

Date of last update

- 1e herwerking: 22/12/2020
- 2e herwerking: 25/01/2021
- 3e herwerking: 01/02/2021
- 4e herwerking: 11/03/2021

- laatste update: 16/08/2021

Data Collection

What data will you collect or create?

Op basis van steekproefberekeningen wordt een respons van minimaal 360 (zie verder voor de berekening) universiteitsstudenten verwacht (op enkele demografische factoren, de GRBS-SF en de vignetten). De sociodemografische kenmerken die in kaart zullen moeten worden gebracht zijn het geboortjaar (leeftijd), geslacht, eigen opleidingsniveau en dat van de ouders (als indirecte maat voor socio-economische status), opleidingscategorie en of men zelf ooit slachtoffer is geworden van seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG). De GRBS-SF (10 stellingen) zal worden gescoord op een 5-punts-Likertschaal. Elke proefpersoon krijgt dan 5 gerandomiseerde vignetten die zullen moeten worden beoordeeld in termen van aanvaardbaarheid op een 5-punts-Likertschaal.

Deze data zal worden verzameld via Qualtrics en nadien zal het worden opgeslagen op de beveiligde schijven van de UGent. De data worden verwerkt in SPSS.

How will the data be collected or created?

In dit onderzoek zal gebruik gemaakt worden van een factorieel survey experiment (FSE). Aan de hand van een online vragenlijst (via Qualtrics) worden sociodemografische kenmerken in kaart gebracht. Nadien zal de genderschaal GRBS-SF worden afgenomen. Tot slot volgen 5 gerandomiseerde vignetten die de deelnemer dient te beoordelen naar aanvaardbaarheid op een 5-punts-Likertschaal op basis van de mate van aanvaardbaarheid. De vignetten worden gerandomiseerd op basis van verschillende factoren (zie verder).

De studie wordt afgenomen bij zowel mannelijke als vrouwelijke studenten, hoewel de vignetten steeds beschrijvingen inhouden van seksueel grensoverschrijdend gedrag van mannen op vrouwen. Vrouwen zijn namelijk nog steeds vaker dan mannen het slachtoffer van SGG. De Belgische Sexpert-studie toont dat 6% van de vrouwen ten opzichte van 1.7% van de mannen ervaring heeft met één vorm van SGG. Bijna 8% van de vrouwen ten opzichte van 0.7% van de mannen rapporteert meerdere vormen van SGG na de leeftijd van 18 jaar (Van Houtte et al., 2013).

Het tweede deel van de studie bestaat uit de afname van de *Gender Role Beliefs Scale - Short Form* (GRBS-SF; Brown & Gladstone, 2012). Daarbij moeten enkele gendergerelateerde stellingen worden beoordeeld op een 5-punts-Likertschaal afhankelijk van de mate waarin de respondent ermee akkoord gaat.

In deze studie worden de factoren van de vignetten (derde deel van de studie) en hun levels bepaald op basis van factoren die gelinkt zijn aan meer ambigue toestemming of een hogere tolerantie tegenover SGG, gevonden in de literatuur. Hoofdzakelijk werd daarbij vertrokken van de Eurobarometer die in 2016 werd afgenomen in opdracht van de Europese Commissie inzake gendergerelateerd geweld. Factoren die in de Eurobarometer van belang zijn, gaan enerzijds over de plaats van het seksueel gedrag, waarbij de publieke ruimte, thuis, online en de werkplek vooral worden aangehaald, en de omstandigheden. Bij deze laatste worden dan kenmerken voorgesteld als de aanwezigheid van drank of drugs, het al dan niet vrijwillig meegaan van het slachtoffer naar huis, het dragen van provocerende kledij, flirtgedrag, de aan- of afwezigheid van weigering of verzet, het al dan

niet hebben van meerdere seksuele partners, het alleen zijn 's nachts na het uitgaan etc. (Europese Commissie, 2016).

In deze studie wordt de invloed van 5 factoren onderzocht. Twee van deze factoren bestaan uit 3 levels: alcoholnuttiging langs de kant van de dader (nuchter, glaasje op en dronken) en alcoholnuttiging langs de kant van het slachtoffer (nuchter, glaasje op en dronken). Twee dimensies omvatten 2 levels: uiterlijk van het slachtoffer (casual gekleed of schaars gekleed) en signalen van het slachtoffer (geeft geen aandacht of geeft wel aandacht). Tot slot wordt de context bevraagd aan de hand van 5 levels (dancing, op restaurant, thuis bij de dader, thuis bij het slachtoffer of op straat).

Om het totale scenario-universum, of het totaal aantal mogelijke combinaties van alle levels te bepalen, wordt een vermenigvuldiging uitgerekend van het aantal levels tot de macht van het aantal dimensies die dat aantal levels hebben. Voor deze studie werd dat $3^2 \times 2^2 \times 5 = 180$. Volgens Atzmüller en Steiner (2010) kent een factoriële vragenlijst gebruikelijk 5 tot 10 factoren met 2 tot 10 levels. Op basis van literatuur worden maximaal 12 dimensies voor het FSE geopperd en ook aanbevolen niet meer dan 20 scenario's per participant voor te leggen om vermoeidheidseffecten en inconsistente antwoorden te vermijden. Dit werd aanbevolen rekening houdend met de leeftijd en opleiding van de respondenten (Sauer et al., 2011). Gezien in de huidige studie met universiteitsstudenten wordt gewerkt, spelen beide aspecten in het voordeel van het aantal vignetten dat kan worden voorgelegd. Hier werd gekozen voor 5 gerandomiseerde vignetten per persoon, om aan het advies te voldoen en rekening te houden met de andere delen van de studie die samen de studieduur bepalen.

Belangrijk is dat een zo groot mogelijke steekproef bekomen wordt (Atzmüller & Steiner, 2010). Bij een grote steekproef wordt de reductie in statistische power, die veroorzaakt wordt door een hoog aantal levels van factoren in de onafhankelijke variabelen, bovendien verminderd (Taylor, 2006). Gezien het aantal factoren, het berekende scenario-universum, het aantal vignetten dat per persoon zal worden voorgelegd en de haalbaarheid, wordt een steekproef van minstens 360 (2 x 180) respondenten nagestreefd. Idealiter is de steekproefgrootte dan ook een meervoud van het scenario-universum (Atzmüller & Steiner, 2010).

De studie wordt uitgevoerd bij mannelijke en vrouwelijke bachelor- en masterstudenten van verschillende studierichtingen en opleidingsjaren aan de Universiteit van Gent. Daarvoor wordt toegang gevraagd tot facebookgroepen van deze opleidingsjaren om de digitale vragenlijst te kunnen verspreiden. De keuze voor deze groep berust op enkele voordelen: het gaat om een grote groep die makkelijk te bereiken is en goed onderlegd is in digitale vragenlijsten en sociale media. Zij zijn actief in facebookgroepen van de UGent en zo efficiënt te rekruteren. Daarnaast toont onderzoek aan dat de confrontatie met bepaalde scenario's van seksueel grensoverschrijdend gedrag een positief sensibiliserende en preventieve functie kan hebben inzake duurzame attitudevorming (Depraetere et al., 2020).

Op basis van voorgaande methodologische berekening zijn 360 deelnemers nodig. Rekening houdend met uitval en een eerder lage responsgraad (i.e. 5% bij wijze van schatting), dienen 20 maal dit aantal respondenten gecontacteerd te worden voor deelname in de verschillende facebookgroepen (360 x 20 = 7200). Om een zo representatief mogelijke, maar ook haalbare steekproef te bekomen, werd initieel een selectie gemaakt van facebookgroepen van meer wetenschappelijke en meer sociaalwetenschappelijke studierichtingen, alsook meer taalrichtingen en meer economische richtingen. Op deze manier werd gepoogd deelnemers met verschillende interesses en achtergronden

te vatten. Er werd aanvankelijk gekozen voor 5 verschillende faculteiten: Letteren en Wijsbegeerte, Wetenschappen, Economie en Bedrijfskunde, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, en Politieke en Sociale Wetenschappen. Nadien werden per faculteit 3 studierichtingen gekozen op basis van het aantal studenten per studierichting. Daarna werden telkens de 1e bachelor, 3e bachelor en 1e master geselecteerd zodat studenten vanaf de leeftijd van 18 jaar konden deelnemen. Zo werd een gelegenheidssteekproef (convenience sample) bekomen.

Gezien de gekozen faculteiten en het aantal opleidingen daarbinnen, werd bepaald dat in totaal 45 facebookgroepen moesten worden aangeschreven (5 faculteiten x 3 opleidingen x 3 studiejaar). Er werd aanvankelijk enkel geopteerd voor facebookgroepen van minstens 200 leden. Zo zouden minstens 9000 studenten moeten worden bereikt (45 x 200), wat ruim uitsteekt boven de nodige 7200, rekening houdend met uitval en de geschatte responsgraad van 5%. Uiteindelijk werd toegang tot deze groepen vaak niet verleend, waardoor het aantal benaderde groepen werd vergroot en de rijkwijdte veranderde. De pragmatische keuze werd gemaakt om te verbreden naar groepen waarin toegang werd verleend en ook werden er twee groepen van de Hogeschool Gent geïncorporeerd vanwege hun grote omvang. Zo werden er uiteindelijk 23 facebookgroepen aangeschreven, goed voor in totaal 19.356 studenten. Niet alle groepen telden 200 leden, maar deze werden toch geselecteerd om uitzonderlijke studierichtingen met weinig studenten niet te excluseren. In deze groepen werd een eerste uitnodiging verstuurd op 14 mei 2021 en een tweede ter herinnering op 28 juni 2021. Ook werd de vragenlijst verspreid via eigen, sociale mediakanalen en kennissen.

Data Documentation and Metadata

How will you document the data?

De verzamelde data gaan gepaard met andere informatie (metadata) zodat de verzamelde data op een correcte manier kunnen worden geïnterpreteerd door de huidige en toekomstige onderzoekers. Daartoe werden de variabelen gelabeld binnen de dataset in SPSS.

Ethical and Legal Issues

How will you manage any ethics and confidentiality issues?

Namen en andere expliciete persoonlijke gegevens zullen niet worden bevraagd. Wel enkele sociodemografische gegevens zoals geboortjaar, geslacht etc. Deze zaken zijn interessant omdat voor deze factoren zal worden gecontroleerd. Bijgevolg is hier sprake van een anonieme dataset.

Het topic zelf kan bij bepaalde personen gevoelig liggen of emotionele reacties uitlokken, zeker indien een proefpersoon zelf ooit SGG heeft meegemaakt. Het zijn echter wel vagere vormen van SGG, kaderend binnen de grijze zone, en er wordt dus geen gebruik gemaakt van expliciete vormen van SGG in de scenario's. Het FSE is echter wel een adequate manier om bepaalde situaties realistisch in kaart te brengen die ethisch gezien niet experimenteel kunnen worden getoetst. Bovendien heeft de confrontatie met dergelijke situaties een sensibiliserende werking. Onderzoek toont aan dat de confrontatie met bepaalde scenario's van seksueel grensoverschrijdend gedrag een positief sensibiliserende en preventieve functie kan hebben inzake duurzame attitudevorming (Depraetere et al., 2020) Zeker bij studenten is het positief dat zij door confrontatie met de problematiek van SGG alerter worden voor dergelijke, ongepaste en ongewenste situaties.

In het begin van de studie wordt gewezen op de gevoeligheid van de thematiek en aangehaald dat men om die reden alsnog kan weigeren deel te nemen, net zoals ook in de toestemmingsverklaring. Aan het begin en op het einde van de studie worden enkele initiatieven opgesteld waarbij mensen met vragen of twijfels rond SGG terecht kunnen.

How will you manage intellectual property rights issues?

De GRBS-SF werd ontwikkeld in 2012 door Michael J. Brown en Nancy Gladstone. Voor het gebruik daarvan werd goedkeuring gevraagd via mail. Tot op heden wordt deze helaas nog steeds afgewacht.

Data Storage and Backup during Research

How will you store and backup data during research?

De data zullen worden opgeslagen op een persoonlijke schijf voorzien door de DICT-specialisten aan de Universiteit Gent. Daarnaast wordt de data op de beveiligde schijven van de promotoren bewaard.

Deze schijf zorgt voor automatische back-ups om gegevensverlies te voorkomen. De beveiliging van de gegevens op de centrale infrastructuur wordt gegarandeerd door de DICT-specialisten. Ze beschermen de centrale opslag tegen ongewenste toegang en ongewenste wijzigingen of verlies dankzij deze diverse back-upprocedures.

Eenmaal de schijf is aangemaakt hebben enkel de geregistreerde gebruikers ervan volledige controle en toegang tot de schijf. Dit houdt in dat de geregistreerde gebruikers toegangsrechten kunnen veranderen en verminderen.

Na afloop van het onderzoek wordt de data van de persoonlijke schijf verwijderd.

How will you ensure that stored data are secure?

zie vorige vraag

Data Selection and Preservation after Research

Which data should be retained for preservation and/or sharing?

De verzamelde data kunnen worden gedeeld op aanvraag, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- een 'non-disclosure' agreement moet worden ondertekend;
- de data zullen enkel worden aangewend ten behoeve van wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden;
- de data zullen enkel volledig geanonimiseerd worden gedeeld. Mits aan deze voorwaarden is voldaan kan de data worden gedeeld aan de hand van externe data-opslagplaatsen.

De data zullen pas beschikbaar worden gesteld na 1 jaar om mogelijke wetenschappelijke publicaties niet in het gedrang te brengen.

What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

Alle data bestemd voor lange termijnbewaring zal worden opgeslagen op de centrale opslagplaats bij UGent DICT volgens de richtlijnen van de generieke gedragscode.

Er zijn geen kosten verbonden aan deze dataopslag

Data Sharing

Are any restrictions on data sharing required?

Do your datasets contain personal data?

nee

Have you asked research participants' informed consent for sharing?

ja

Do you have permission to share (derivations from) third-party data?

Niet van toepassing

Do you otherwise have a duty to keep the data confidential?

ja

Do you have permission to share data protected by intellectual property rights?

Niet van toepassing

Will you need an embargo period before making your data available, e.g. to publish or valorise your findings (i.e. seek patents)?

nee

Is it possible to overcome (some) restrictions on data sharing (e.g. via gaining permissions, anonymisation, controlled access procedures)?

Niet van toepassing

How will you share data selected for sharing?

When will you make the data available, to whom and under what conditions?

De verzamelde data kunnen worden gedeeld op aanvraag, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- een 'non-disclosure' agreement moet worden ondertekend;
- de data zullen enkel worden aangewend ten behoeve van wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden;
- de data zullen enkel volledig geanonimiseerd worden gedeeld. Mits aan deze voorwaarden is voldaan kan de data worden gedeeld aan de hand van externe data opslagplaatsen.

De data zal pas beschikbaar worden gesteld na 1 jaar om mogelijke wetenschappelijke publicaties niet in het gedrang te brengen.

Will you share the data via a repository, make data available upon request or use another method?

De data zullen worden opgeslagen op een persoonlijke schijf voorzien door de DICT-specialisten aan de Universiteit Gent. Daarnaast wordt de data op de beveiligde schijven van de promotoren bewaard. Eenmaal de schijf is aangemaakt hebben enkel de geregistreerde gebruikers ervan volledige controle en toegang tot de schijf. Op aanvraag kan de data gedeeld worden.

How will potential users find your data?

De data zal enkel gedeeld kunnen worden op verzoek, via e-mail. Daartoe dienen Christophe Vandeviver, Joke Depraetere of Fee Verspecht gecontacteerd te worden.

Will your data have persistent identifiers (e.g. DOIs) so that other users can cite them and acknowledge your work?

Niet van toepassing.

Responsibilities and Resources

Who will be responsible for data management?

Marjan Suffys (onderzoekster), met bijstand van Joke Depraetere (doctoraatsonderzoekster), Fee Verspecht (praktijkassistent) en prof. dr. Christophe Vandeviver

Will you need additional resources to implement your DMP?

Nee

Bijlage 3: Stellingen GRBS-SF

1. Het is respectloos om te vloeken in het bijzijn van een vrouw.
2. In een relatie zou het initiatief meestal van de man moeten komen.
3. Vrouwen zouden evenveel seksuele vrijheid als mannen moeten hebben.
4. Vrouwen met kinderen zouden niet buitenshuis moeten gaan werken als dat financieel niet nodig is.
5. De echtgenoot zou moeten worden beschouwd als wettelijke vertegenwoordiger van de familie wat wettelijke zaken betreft.
6. Tenzij misschien in heel bijzondere omstandigheden, zou een man nooit moeten toestaan dat een vrouw de taxi betaalt, de tickets koopt of de rekening betaalt.
7. Mannen zouden hoffelijk moeten zijn tegenover vrouwen zoals de deur openhouden of hen helpen hun jas aan te trekken.
8. Het is belachelijk voor een vrouw om een trein te besturen of voor een man om kleren te naaien.
9. Vrouwen zouden zich eerder moeten bezighouden met huishoudelijke taken en de opvoeding van kinderen, dan te verlangen naar professionele en zakelijke carrières.
10. Vloeken en obscene taalgebruik is meer ongepast voor vrouwen dan voor mannen.

Een onderzoek naar attitudes omtrent seksuele gedragingen

Bedankt voor je interesse in mijn onderzoek naar **attitudes omtrent seksuele gedragingen**.

Dit onderzoek kadert binnen mijn masterproef voor academiejaar '20-'21 in de master Criminologische wetenschappen aan de UGent.

Hier wat nuttige informatie vooraleer je van start gaat met de vragenlijst:

- Deze enquête neemt ongeveer **10 minuten** van je tijd in beslag
- Deelname aan dit onderzoek is volledig **vertrouwelijk** en vrijblijvend

Eerst zal je gevraagd worden enkele algemene kenmerken van jezelf op te geven, en dan zal een genderschaal moeten worden ingevuld. Daarna wordt je gevraagd enkele scenario's te beoordelen die naar attitudes rond seksuele gedragingen peilen.

Het onderzoek zal bepaalde situaties voorleggen waarin mogelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt beschreven. Indien u hier ooit zelf mee te maken hebt gekregen, kan deze thematiek gevoelig liggen en bepaalde herinneringen naar boven brengen. In de informatiebrief vindt u hierover meer uitleg. Verder vindt u [hier](#) ook een lijst met hulpverleningsinstanties voor meer informatie of hulp indien nodig.

Klik op onderstaande pijl om verder te gaan naar de informatiebrief.

Deze informatie wordt zichtbaar gesteld wanneer de respondent op de pijl klikt.

Beste deelnemer,

Vooreerst onze dank voor uw interesse om deel te nemen aan dit onderzoek. De studie kadert in een masterproefproject aan de onderzoeksgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht (Universiteit Gent) en peilt naar attitudes omtrent seksuele gedragingen bij universiteitsstudenten van de UGent.

Het onderzoek bestaat uit drie kleine delen:

Eerst worden enkele persoonlijke kenmerken bevroegd zoals geslacht, leeftijd ... Deze gegevens worden op vertrouwelijke wijze verwerkt en staan enkel ten dienste van academische doeleinden kaderend binnen deze masterproef.

Daarna zal u gevraagd worden enkele stellingen te beoordelen rond genderrollnormen. U dient aan te geven in welke mate u met deze stellingen akkoord gaat.

Het laatste deeltje zal bestaan uit een vignetstudie, waarbij u zal worden gevraagd enkele korte scenario's te beoordelen, opnieuw rond seksuele gedragingen.

Er is geen juist of fout, maar wij vragen wel uw antwoord zo eerlijk mogelijk in te vullen, omdat uw mening voor dit onderzoek van grote waarde is.

Een volledige deelname aan het onderzoek zal ongeveer 10 minuten duren. Het staat u evenwel vrij om te allen tijde uw deelname stop te zetten. Niet-deelname of stopzetting zal geen impact hebben op uw evaluatie en/of studiebegeleiding.

Omdat de studie attitudes ten aanzien van seksuele gedragingen in kaart brengt, kan dit onderwerp misschien gevoelig liggen. Daardoor vult u de gegevens het beste alleen in, en in een rustige omgeving. Indien u dit leest en u zich hierbij niet comfortabel voelt, dan kan u altijd beslissen om toch niet aan het onderzoek deel te nemen. Weet dat u ook altijd terecht kunt bij verschillende instanties en steunnetwerken. Voor dit overzicht kunt u [hier](#) klikken.

Alle gegevens van het onderzoek zullen op vertrouwelijke wijze worden bewaard, verwerkt of gerapporteerd. Tijdens het onderzoek zullen wij nooit vragen naar uw naam of andere persoonlijke gegevens waaruit we uw identiteit kunnen achterhalen (zoals bijvoorbeeld uw adres of telefoonnummer). De data zal bewaard worden volgens het UGent-beleid. Dit houdt in dat de verkregen data op volledig vertrouwelijke wijze en mits aan verschillende voorwaarden is voldaan, beschikbaar kan worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden. Voor meer informatie over de bescherming van uw contactgegevens, kunt u altijd contact opnemen met de Data Protection Officer van UGent (privacy@ugent.be).

Indien u echter verder vragen of opmerkingen hebt, of wanneer u een beknopte samenvatting van de resultaten van dit onderzoek wilt bekomen, dan kunt u mij altijd mailen op marjan.suffys@ugent.be.

Alvast bedankt voor uw deelname.

De onderzoekers,

Marjan Suffys

Prof. Dr. C. Vandeviver

Doctoraatsonderzoekster J. Depraetere

Klik op onderstaande pijl om door te gaan naar de toestemmingsverklaring.

Wanneer de respondent op de pijl klikt zal een informed-consent worden weergegeven op het scherm. De potentiële deelnemer zal de enquête niet kunnen starten vooraleer hij via een tickbox bevestigd heeft dat hij/zij de informatiebrief heeft doorgenomen en zich akkoord verklaart om deel te nemen.

Toestemmingsverklaring

Ik verklaar hierbij, als deelnemer aan de studie '**attitudes omtrent seksuele gedragingen**, uitgevoerd aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht van de Universiteit Gent, dat ik

- (1) de uitleg over de aard van de vragen, die tijdens dit onderzoek zullen worden aangeboden, heb gekregen en dat mij de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen
- (2) totaal uit vrije wil deelneem aan het wetenschappelijk onderzoek
- (3) de toestemming geef aan de onderzoekers om mijn resultaten op vertrouwelijke wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren
- (4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten en dit zonder opgave van reden
- (5) op de hoogte ben dat deze vragenlijst over seksueel gedrag gevoelige informatie bevat en ik hierdoor de vragenlijst het beste alleen invul in een rustige omgeving
- (6) weet dat niet deelnemen of mijn deelname aan het onderzoek stopzetten op geen enkele manier een invloed heeft op mijn evaluatie en/of studiebegeleiding
- (7) ik voor meer informatie over de bescherming van mijn contactgegevens contact kan opnemen met de Data Protection Officer van UGent (privacy@ugent.be)
- (8) ervan op de hoogte ben dat het wijzigen, wissen of inkijken van mijn antwoorden op deze survey niet mogelijk is. Het invullen van de vragenlijst is immers volledig vertrouwelijk.
- (9) ervan op de hoogte ben dat de data zal bewaard worden volgens het UGent-beleid. Dit houdt in dat de verkregen data op volledig vertrouwelijke wijze en mits aan verschillende voorwaarden is voldaan, beschikbaar kan worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden.

Door het aanvinken van deze box verklaar ik mij akkoord met deze informatie en wens ik deel te nemen aan het onderzoek.

[next button]

Wanneer de respondent op 'next' klikt, verschijnen volgende sociodemografische vragen.

In wat volgt enkele vragen over jezelf. [Socio-Demo]

DEMO1 Wat is je geboortejaar?

- XXXX

DEMO2 Welk geslacht werd bij je geboorte geregistreerd?

1. Mannelijk
2. Vrouwelijk

DEMO3 Wat studeer je of heb je gestudeerd? Duid de meest toepasselijke categorie aan.

1. Economie en bedrijf
2. Exact en informatica
3. Gedrag en maatschappij
4. Gezondheid
5. Kunst en cultuur
6. Onderwijs en opvoeding
7. Recht en bestuur
8. Taal en communicatie
9. Techniek

DEMO4 Indien je nu nog studeert, in welk jaar zit je?

- 1 Eerste bachelor
- 2 Tweede bachelor
- 3 Derde bachelor
- 4 Master
- 5 Ik studeer niet meer

DEMO5 Wat is het hoogste opleidingsniveau van je vader?

1. Lager onderwijs
2. Middelbaar onderwijs BSO
3. Middelbaar onderwijs TSO
4. Middelbaar onderwijs ASO
5. Hogere studies bachelor
6. Hogere studies master
7. Doctoraat, postgraduaat...

DEMO6 Wat is het hoogste opleidingsniveau van je moeder?

1. Lager onderwijs
2. Middelbaar onderwijs BSO
3. Middelbaar onderwijs TSO
4. Middelbaar onderwijs ASO
5. Hogere studies bachelor
6. Hogere studies master
7. Doctoraat, postgraduaat...

DEMO7 Heb je zelf ooit slachtoffer geworden van seksueel grensoverschrijdend gedrag?

1. Ja
2. Nee

[next button]

Wanneer de respondent op 'next' klikt, komt het scherm met de stellingen.

“In wat volgt enkele vragen over je mening. Het is de bedoeling dat je de stellingen leest en aangeeft in welke mate je ermee akkoord gaat op een vijfpuntenschaal, van helemaal akkoord (1), akkoord (2), onbeslist (3) tot niet akkoord (4) en helemaal niet akkoord (5). Je duidt het bolletje aan bij het cijfer dat aangeeft in welke mate je akkoord gaat met de stelling.”

GENDERNORMS01 (10 items)

	1	2	3	4	5
	helemaal akkoord	akkoord	onbeslist	niet akkoord	helemaal niet akkoord
1. Het is respectloos om te vloeken in het bijzijn van een vrouw.					
2. In een relatie zou het initiatief meestal van de man moeten komen.					
3. Vrouwen zouden evenveel seksuele vrijheid als mannen moeten hebben.					
4. Vrouwen met kinderen zouden niet buitenshuis moeten gaan werken als dat financieel niet nodig is.					
5. De echtgenoot zou moeten worden beschouwd als wettelijke vertegenwoordiger van de familie wat wettelijke zaken betreft.					
6. Tenzij misschien in heel bijzondere omstandigheden, zou een man nooit moeten toestaan dat een vrouw de taxi betaalt, de tickets koopt of de rekening betaalt.					
7. Mannen zouden hoffelijk moeten zijn tegenover vrouwen zoals de deur openhouden of hen helpen hun jas aan te trekken.					
8. Het is belachelijk voor een vrouw om een trein te besturen of voor een man om kleren te naaien.					
9. Vrouwen zouden zich eerder moeten bezighouden met huishoudelijke taken en de opvoeding van kinderen, dan te verlangen naar professionele en zakelijke carrières.					
10. Vloeken en obscene taalgebruik is meer ongepast voor vrouwen dan voor mannen.					

[next button]

Wanneer de respondent op 'next' klikt, komen er 5 gerandomiseerde vignetten tevoorschijn.

"In wat volgt vijf korte scenario's die je dient te beoordelen. Op een 5-puntenschaal geef je aan in welke mate je de handeling in onderstaande scenario's **aanvaardbaar** vindt, van helemaal onaanvaardbaar (1), onaanvaardbaar (2), onbeslist (3) tot aanvaardbaar (4) en helemaal aanvaardbaar (5). Je kruist het bolletje aan bij het cijfer dat aangeeft in welke mate je het scenario aanvaardbaar vindt. Lees de scenario's goed, want hoewel ze op elkaar lijken, zijn ze toch verschillend."

Mogelijke combinaties:

*Stefanie heeft zin in de avond. Ze is ... **in een dancing/op restaurant/op straat/thuis met een man die ze na een date heeft binnen gevraagd/thuis bij een man die haar na een date heeft binnen gevraagd.** Ze draagt ... **een korte rok en een diepe décolleté/ een spijkerbroek en trui met lange mouwen en is nuchter/ is dronken/heeft een glaasje op.** Ze heeft het naar haar zin. De man bij Stefanie probeert haar aandacht te trekken en **is nuchter/is dronken/heeft een glaasje op.** Stefanie **schent geen aandacht aan de man/ staart de man nieuwsgierig aan.** De man stapt op Stefanie af en roept haar toe: "Hé lekker ding, met jou wil ik wel eens wat proberen" en hij begint haar te strelen.*

1 mogelijk voorbeeld:

*Stefanie heeft zin in de avond. Ze is **in een dancing.** Ze draagt **een spijkerbroek en trui met lange mouwen en heeft een glaasje op.** Ze heeft het naar haar zin. De man bij Stefanie probeert haar aandacht te trekken en **is dronken.** Stefanie **staart de man nieuwsgierig aan.** De man stapt op Stefanie af en roept haar toe: "Hé lekker ding, met jou wil ik wel eens wat proberen" en hij begint haar te strelen.*

Hoe aanvaardbaar vind je de handeling van de man?

1	2	3	4	5
helemaal onaanvaardbaar	onaanvaardbaar	onbeslist	aanvaardbaar	helemaal aanvaardbaar

[next button]

Wanneer de respondent op 'next' klikt, gaat hij naar het einde van de studie.

Hartelijk dank voor je medewerking

Einde

Hartelijk dank voor je medewerking!

Indien je nog vragen of opmerkingen hebt over het onderzoek of deze vragenlijst zelf, kan je contact opnemen met Marjan Suffys, masterproefstudente criminologie, Marjan.Suffys@UGent.be

We zijn er ons van bewust dat bepaalde vragen in deze enquête erg persoonlijk zijn en we je gevraagd hebben naar een aantal mogelijks gevoelige onderwerpen. Voor een overzicht van verschillende instanties en steunnetwerken, klik [hier](#).

Vergeet zeker niet de survey af te sluiten door op onderstaande pijl te klikken. Bedankt!

[next button]

De survey wordt afgesloten en persoonsgegevens worden opgeslagen.

Deze informatie wordt zichtbaar gesteld indien de respondent op 'hier' klikt (in het begin en op het einde van de studie).

Wie?	Wat?	Contact
Vertrouwenspunt UGent	UGent studenten die geconfronteerd worden met, getuige zijn van of vragen hebben over grensoverschrijdend gedrag (agressie, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag) kunnen terecht bij de vertrouwenspersonen van het vertrouwenspunt. De vertrouwenspersonen zijn op de hoogte van het onderzoek en zijn gebonden aan het beroepsgeheim. Elk gesprek bij het vertrouwenspunt is gratis.	Bereikbaarheid: 09 264 82 82 (elke voormiddag) / vertrouwenspersoon@ugent.be
Permanentiecentrum UGent	Je kan bij het Permanentiecentrum 24/24 terecht voor alle noodsituaties zoals onder andere schokkende gebeurtenissen (vb. overlijden, confrontatie met agressie, ...). Zulke schokkende gebeurtenissen kunnen een ernstige impact hebben op het welzijn van de betrokkenen. De UGent wil haar medewerkers en studenten daarom de nodige steun en opvang bieden bij een schokkende gebeurtenis binnen de UGent context.	Dringende gevallen: Via noodnummer 09 264 88 88 Niet-dringende hulp: Permanentie Centrum Tel.: 09 264 71 25 permanentie@ugent.be
Zorgcentrum na Seksueel geweld	Het centrum biedt slachtoffers alle mogelijke bijstand op één locatie: medische en psychische zorg, een eerste sporenonderzoek en, voor wie dat wil, hulp bij de politieaangifte. Er zijn Zorgcentra na Seksueel Geweld in Gent, Brussel en Luik. Slachtoffers kunnen rechtstreeks bij de centra langsgaan, bellen of mailen. Ook steunfiguren kunnen bellen of zich samen met een slachtoffer bij een centrum aanmelden. Je kan bij het Zorgcentrum dag en nacht terecht.	Gent Telefoonnummer: 09 332 80 80 Email: zsg@ugent.be Brussel Telefoonnummer: 02 535 45 42 Email: CPVS@stpierre-bru.be
Teleonthaal	De opdracht van Teleonthaal is in de eerste plaats een helpend gesprek aanbieden aan iedereen die op zoek is naar een luisterend oor of zich ergens zorgen over maakt. Zo'n gesprek kan via telefoon of chat en verloopt altijd in het Nederlands. Indien nodig, verwijst Teleonthaal gericht door naar andere diensten.	Tel.: 106 www.tele-onthaal.be/

CAW	Het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) helpt mensen met al hun vragen en problemen die te maken hebben met welzijn en biedt ook hulp aan slachtoffers en daders van geweld, misbruik en betrokkenen van verkeersongevallen en misdrijven.	www.CAW.be
1712	Voor iedereen die geweld meemaakt of getuige is van geweld. Of misschien vraag je je af of je gedrag wel OK is? Bij 1712 kan je met al je vragen en ervaringen over geweld terecht.	Tel.: 1712 (gratis en anoniem) www.1712.be
Seksueel Geweld.be	Als je geconfronteerd werd met seksueel geweld van welke aard ook, dan zit je met heel wat vragen. Deze website helpt slachtoffers, familie en vrienden bij hun zoektocht naar antwoorden. Ook wil deze website slachtoffers helpen om aangifte te doen bij de politie.	www.violencessexuelles.be www.seksueelgeweld.be
Zelfmoordlijn	Zelfmoord1813 is een centrale toegangspoort waar iedereen terecht kan in crisismomenten voor zichzelf, voor familie of derden, of als nabestaande. Via Zelfmoord1813 kan je contact opnemen met de Zelfmoordlijn 1813, een gratis en anonieme nooddienst die je kan bereiken via telefoon, chat en e-mail.	Tel.: 1813 www.zelfmoord1813.be

Bijlage 5: Overzicht gecontacteerde facebookgroepen en aantal studenten

Aantal groepen	Studierichting	Studiejaar	Aantal leden
Universiteit Gent			
		1 ^e bachelor	
1	Geschiedenis		266
2	Orthopedagogie		860
3	Tandheelkunde		117
4	Taal- en letterkunde		192
5	Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie		816
		2 ^e bachelor	
6	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen		329
7	Politieke wetenschappen		112
8	Handelwetenschappen		2168
		3 ^e bachelor	
9	Geschiedenis		238
10	Chemie		70
11	Communicatiewetenschappen		138
12	Criminologie		905
		Master	
13	Architectuur		269
14	Klinische psychologie		772
15	Orthopedagogiek en disability studies		235
16	Diergeneeskunde		552
17	Informatica		103
18	Kunstwetenschappen		202
19	Biologie		182
20	Rechten		2564
21	Bestuurskunde en public management		427
Hogeschool Gent			
22	Sociaal werk		1467
23	Toegepaste informatica		6372
TOTAAL = 19356			

Overzicht geconsulteerde facebookgroepen voor verspreiding vragenlijst. Het aantal leden komt overeen met het cijfer op het moment van toetreding tot de groep op 14 mei 2021. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen een eerste of een tweede master.